

## ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

**στο σχέδιο νόμου «Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις»**

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

### 1. ΓΕΝΙΚΑ

Η Ελλάδα ως κατ' εξοχήν χώρα νησιωτική περιβάλλεται σχεδόν από παντού με θάλασσα και έχει σημαντικής αξίας και σπουδαιότητας αιγιαλό. Αν τηρήσουμε τις αναλογίες, είναι η χώρα με το πιο εκτεταμένο παραλιακό και νησιωτικό φυσικό τοπίο, που περιβάλλεται από ακτές και με αυτές αποτελεί ενιαία ενότητα. Με μήκος ακτών 15.000 περίπου χιλιόμετρα, από τα οποία τα 6.000 αντιστοιχούν στα πλέον των 3.000 νησιά, η Ελλάδα παρουσιάζει τη μεγαλύτερη, μετά τη Νορβηγία, αναλογία μήκους ακτών ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο γης.

Τα δύο τρίτα και πλέον του πληθυσμού της χώρας έχουν συγκεντρωθεί πλησίον των ακτών σε εδαφική λωρίδα μέσου βάθους από τις ακτές μέχρι δέκα χιλιόμετρα.

Η θάλασσα, οι μεγάλες λίμνες και οι πλεύσιμοι έστω και κατά ένα μέρος ποταμοί, ως κοινόχρηστα αγαθά, προσφέρουν στον άνθρωπο τη δυνατότητα εξεύρεσης φυσικών πόρων (αλυκές, ιχθυότοποι, βιότοποι), τη δυνατότητα επικοινωνίας και ψυχαγωγίας του, έχουν δε μεγάλη σημασία για τη βιομηχανική, τουριστική και γενικά οικονομική ανάπτυξη, καθώς επίσης και την εθνική ασφάλεια μίας χώρας.

Οι πιο πάνω δυνατότητες - εξυπηρετήσεις δεν είναι δυνατόν να γίνουν αν, εκτός από τη θάλασσα, λίμνη, ποταμό (υγρό στοιχείο), δεν υπάρχει κοινόχρηστο τμήμα ξηράς που να τα περιστοιχίζει.

Από τους αρχαίους χρόνους είχε επισημανθεί η ανάγκη για τη δημιουργία και την παραπέρα προστασία του τμήματος αυτού της ξηράς, που πρέπει να είναι κοινόχρηστο και να περιστοιχίζει τη θάλασσα. Το τμήμα αυτό είναι «ο αιγιαλός».

Οι Ρωμαίοι θεσμοθέτησαν διατάξεις προστατευτικής του αιγιαλού και τον θεωρούσαν από τα πράγματα που εξυπηρετούν την κοινή χρήση (IN USU PUBLICO). Από τότε μάλιστα έδωσαν και τον επιστημονικό ορισμό του Αιγιαλού («μέχρις ού το χειμέριον έξεισι κύμα»).

Στο άρθρο 15 του από 21.6.1937 νόμου «περί διακρίσεως των κτημάτων» τέθηκε ο ορισμός του αιγιαλού, όπως είχε διατυπωθεί από τους Ρωμαίους και ορίστηκε ότι ο αιγιαλός ανήκει στη Δημόσια κτήση ή την Επικράτεια δηλαδή στα κοινής χρήσης πράγματα (Domaine Publique De J' Etat) ο ίδιος ορισμός αποδίδεται και στο Βυζαντινορωμαϊκό Δίκαιο.

Ο σκοπός της χρησιμοποίησης του αιγιαλού για κοινή χρήση για πρώτη φορά καθορίστηκε ρητά με το άρθρο 7 του α.ν. 2344/1940, σύμφωνα με το οποίο κύριος και αρχικός σκοπός - προορισμός είναι η επικοινωνία από τη θάλασσα στην ξηρά και αντιθέτως, μπορεί δε επιπροσθετως να εξυπηρετεί και άλλους κοινωφελείς σκοπούς εξωραϊστικούς κ.λπ. και να χρησιμεύει για εκμετάλλευση προς το συμφέρον του Δημοσίου.

Ο α.ν. 2344/1940 είναι ο βασικός νόμος με τις διατάξεις του οποίου σήμερα γίνεται ο καθορισμός, η προστασία, η αξιοποίηση και η διαχείριση του αιγιαλού και της παραλίας και αντιμετωπίζει τα ζητήματα στο σύνολό τους. Από την ψήφιση του νόμου αυτού και μεταγενέ-

στερα δεν έχει θεσπισθεί κανένα ολοκληρωμένο νομοθέτημα, προσανατολισμένο στην κατεύθυνση μιας ορθολογικής ανάπτυξης της παράκτιας ζώνης και αντιμετώπισης της πραγματικότητας, που δημιουργήθηκε με την άναρχη μεταπολεμική ανάπτυξη των ακτών και την αλματώδη, λόγω αυξημένης ζήτησης, αύξηση της τιμής της παράκτιας γης.

Αποσπασματικές ρυθμίσεις που έγιναν τα μεταγενέστερα χρόνια για την αντιμετώπιση και εξυπηρέτηση δραστηριοτήτων, μη παραγωγικών τις περισσότερες φορές, αναπτύχθηκαν στο διάστημα αυτό στα πλαίσια μιας κακώς εννοούμενης ανάπτυξης.

Σήμερα, ύστερα από 60 χρόνια οι διατάξεις του α.ν. 2344/1940 είναι αναχρονιστικές και με δεδομένα τα προβλήματα από: α) την καταπάτηση της παράκτιας δημόσιας γης, β) την υπέρμετρη συγκέντρωση πληθυσμού στην παράκτια ζώνη, γ) την έλλειψη ελεύθερων χώρων για κοινωνικές εξυπηρετήσεις, δ) την άναρχη χωροταξική και πολεοδομική ανάπτυξη, ε) την καταστροφή του περιβάλλοντος με ανεξέλεγκτες προσχώσεις, αυθαίρετα έργα κ.λπ., είναι ανάγκη να δημιουργηθεί ένα σύγχρονο και ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο που θα ορίζει τους κανόνες και την πολιτική που πρέπει να ακολουθείται και να διέπει τις κοινωνικές και οικονομικές δραστηριότητες στον παράκτιο χώρο, ώστε τον αιγιαλό μαζί με την παραλία και την ευρύτερη ζώνη των ακτών να τον απολαμβάνει το κοινωνικό σύνολο, χωρίς να τον καταστρέφει και το βασικότερο κάθε γενιά να τον κληροδοτεί στην επόμενη, χωρίς να του έχει μειώσει τις δυνατότητες και τον προορισμό του.

Το παρόν σχέδιο νόμου στοχεύει στο γρήγορο καθορισμό του αιγιαλού και της παραλίας με προτεραιότητα στις περιοχές όπου παρατηρείται οικιστική ανάπτυξη, όπου υπάρχουν παράκτιες εκτάσεις υψηλής παραγωγικότητας και όπου σχεδιάζονται προγράμματα κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης.

Ακόμη στοχεύει στην αποτελεσματική προστασία και ορθολογική αξιοποίηση και διαχείριση των χώρων αυτών. Τέλος με το σχέδιο νόμου λύνονται τα προβλήματα που αναδείχθηκαν τα τελευταία 50 χρόνια, καθώς και αυτά που οφείλονταν σε συναρμοδιότητες και αλληλοεπικαλύψεις του αντικειμένου μεταξύ υπηρεσιών, έτσι ώστε να μην αντιμετωπίζεται τυχαία το ζήτημα.

### 2. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ

#### Άρθρο 1

Δίδεται ο ορισμός του αιγιαλού, όπως αυτός είναι διατυπωμένος με τον α.ν. 2344/1940 και ισχύει από το Βυζαντινορωμαϊκό Δίκαιο, ως ζώνη που δημιουργείται από τη φύση.

Δίδονται επίσης οι ορισμοί της παραλίας, παλαιού αιγιαλού, όχθης, παρόχθιας ζώνης και παλαιάς όχθης μεγάλων λιμνών και πλεύσιμων ποταμών, για την αντιμετώπιση προβλημάτων των παρόχθιων περιοχών τους, αντίστοιχων με τα προβλήματα της παράκτιας ζώνης.

Δίδονται τέλος οι ορισμοί του λιμένα, των λιμενικών έργων και του φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα.

#### Άρθρο 2

Ορίζεται ο χαρακτήρας του αιγιαλού-παραλίας και όχθης-παρόχθιας ζώνης ως πραγμάτων κοινοχρήστων

(Δημόσια κτήση), ως και αυτός του παλαιού αιγιαλού-παλαιάς όχθης ως πραγμάτων που ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου (Ιδιωτική κτήση), καθώς και οι εξυπηρετήσεις πέραν του κυρίου προορισμού τους.

#### Άρθρο 3

Διευρύνεται η Επιτροπή καθορισμού αιγιαλού και παραλίας, με τη συμμετοχή σε αυτή του Διευθυντή της αρμόδιας για θέματα χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού Διεύθυνσης Πολεοδομίας του νομού και ορίζονται τα σχετικά με τη λειτουργία αυτής.

#### Άρθρο 4

Προδιαγράφεται και τυποποιείται η εργασία σύνταξης του διαγράμματος. Έτσι γίνεται δυνατή:

- α) η σύνταξη καλής ποιότητας διαγραμμάτων, με ενιαίο τρόπο,
  - β) η δυνατότητα συσχετισμού μεταξύ τους,
  - γ) η δυνατότητα ένταξής τους στο Εθνικό Κτηματολόγιο και
  - δ) η εύκολη, γρήγορη, ολιγοδάπανη και επιστημονικά άρτια υλοποίηση των οριογραμμών στο έδαφος.
- Ακόμη, οι προδιαγραφές του κτηματολογικού-υπομετρικού διαγράμματος που θεσμοθετείται το καθιστούν κατάλληλο για να γίνει δυνατό να συντελείται άμεσα η απαλλοτρίωση των ιδιωτικών κτημάτων που έχουν περιληφθεί στη ζώνη παραλίας και είναι απαραίτητη (υλοποίηση απαλλοτριωτικής διαδικασίας) για να ισχύσει αυτή.

#### Άρθρο 5

Θεσμοθετούνται σύντομες προθεσμίες για την ολοκλήρωση της διαδικασίας καθορισμού αιγιαλού-παραλίας και παλαιού αιγιαλού, ενώ μέχρι σήμερα χρειάζονται δύο ή και περισσότερα χρόνια, περαιτέρω εξασφαλίζεται η δημοσιότητα του καθορισμένου αιγιαλού και της παραλίας με τη θεσμοθέτηση της υποχρέωσης ανάρτησης της έκθεσης και του διαγράμματος στο αρμόδιο κοινοτικό ή δημοτικό κατάστημα για τρεις τουλάχιστον μήνες.

Επίσης με το άρθρο αυτό λαμβάνεται μέριμνα να μη συμπεριληφθούν στη χαρασσόμενη το πρώτον ζώνη του αιγιαλού κτίσματα που είχαν ανεγερθεί σε ιδιωτικό χώρο και εκτός χειμερίου κύματος, αν στο μεταξύ (μέχρι τη χάραξη) έχει χωρίσει διάβρωση της έμπροσθεν αυτών ακτής. Τα κτίσματα αυτά θα μπορεί να απαλλοτριωθούν μετά τη χάραξη του αιγιαλού για τη δημιουργία παραλίας (Γνωμοδότηση Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) 1052/1970).

#### Άρθρο 6

Ορίζονται τα στοιχεία που λαμβάνει υπόψη η Επιτροπή καθορισμού του αιγιαλού-παραλίας, προκειμένου να τα παραθέσει στην έκθεσή της και να καθορίσει τον παλαιό αιγιαλό.

Ενδεικτικά τέτοια στοιχεία είναι οι αεροφωτογραφίες διαφόρων ετών, το αμμώδες, ελώδες και βαλτώδες των συνεχόμενων εκτάσεων του αιγιαλού, γεωλογικές μελέτες κ.λπ..

#### Άρθρο 7

Ρυθμίζονται θέματα παραλίας, η οποία χαράσσεται στο ίδιο τοπογραφικό διάγραμμα του αιγιαλού. Η απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που επικυρώνει την έκθεση και το διάγραμμα του αιγιαλού και παραλίας, από τη δημοσίευσή της στο ΦΕΚ αποτελεί και απόφαση κήρυξης απαλλοτρίωσης των τυχόν εμπράγματων δικαιωμάτων ιδιωτών που εμπίπτουν στη ζώνη παραλίας και για την οποία εφαρμόζονται περαιτέρω οι κείμενες διατάξεις περί απαλλοτριώσεων λόγω ρυμοτομίας από το οικείο πολεοδομικό γραφείο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Οι κύριοι των κτημάτων που θίγονται από τη ζώνη παραλίας οφείλουν επί διετία να απέχουν από πράξεις που έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της αξίας των κτημάτων που καταλαμβάνονται από αυτή και η οποία αύξηση δεν αποζημιώνεται.

Επίσης με τις διατάξεις των παραγράφων 5, 6 και 7 γίνεται τομή στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο της παραλίας.

Ειδικότερα με την παράγραφο 5 ορίζεται ότι η οριογραμμή παραλίας δεν μπορεί να υπερβεί την εγκεκριμένη γραμμή δόμησης, όπου υπάρχει σχέδιο πόλεως, ή αυτή που έχει διαμορφωθεί πραγματικά, όπου δεν υπάρχει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο. Ακόμη εξαιρεί από τη ζώνη της παραλίας τα διατηρητέα κτίσματα ή κατασκευές.

Ο α.ν. 2344/1940, όπως ισχύει, προβλέπει ότι η οριογραμμή παραλίας δεν δεσμεύεται από την ύπαρξη ρυμοτομικού σχεδίου και μπορεί να τέμνει και κτίσματα.

Η εφαρμογή μέχρι σήμερα απέδειξε ότι όπου η ζώνη παραλίας συμπεριέλαβε κτίσματα, στην ουσία ποτέ δεν υλοποιήθηκε η απαλλοτρίωση, με συνέπεια η διάταξη να καταστεί ανενεργός. Αυτό είχε ως συνέπεια, πέρα από την κοινωνική διάσταση του θέματος (τριβές με τους πολίτες, δέσμευση της ιδιοκτησίας) και την οικονομική επιβάρυνση (δαπάνη απαλλοτρίωσης επικειμένων), η παραλία να μην μπορεί να χρησιμεύσει για τον κύριο και πρωταρχικό σκοπό της, που είναι η επικοινωνία προς και από τη θάλασσα.

Η ανάδειξη στην πράξη του θέματος που αναφέρεται πιο πάνω κατέστησε αναγκαίο στη ρύθμιση αυτή να υπαχθούν με την παράγραφο 6 και καθορισμένες παραλίες με το καθεστώς του α.ν. 2344/1940, αρκεί να μην έχει συντελεσθεί η απαλλοτρίωση.

Τέλος, με την παράγραφο 7 ορίζεται ότι όπου στη ζώνη παραλίας εκτελούνται δομικά έργα, για τους ειδικούς σκοπούς του άρθρου 2 παράγραφος 2, εφαρμόζονται οι διατάξεις για την εκτός σχεδίου πόλης δόμηση. Τούτο έχει ως συνέπεια την περιορισμένης έκτασης επέμβαση στον κοινόχρηστο αυτόν χώρο λόγω μικρού συντελεστή κ.λπ..

#### Άρθρο 8

Και με αυτό το άρθρο, που αποτελεί τομή στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, θεσμοθετείται η υποχρεωτική χάραξη του αιγιαλού και της παραλίας πριν από την έγκριση ή επέκταση σχεδίου πόλης ή από εκποίηση ή παραχώρηση δημόσιου κτήματος ή από την εκτέλεση λιμενικών, βιομηχανικών, τουριστικών και συγκοινωνιακών έργων ή από την έκδοση άδειας για οικοδομικές εργασίες,

εφόσον οι πράξεις αυτές αναφέρονται σε ακίνητα που απέχουν μέχρι εκατό (100) μέτρα από την ακτογραμμή.

Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγονται οι τριβές με τους πολίτες και τα τετελεσμένα γεγονότα.

#### Άρθρο 9

Μνημονεύονται ενδεικτικά τα στοιχεία που μπορεί να λάβει η Επιτροπή υπόψη της για τον καθορισμό των οριογραμμών αιγιαλού-παραλίας. Κρίθηκε σκόπιμο να ανατεθεί στους Υπουργούς Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων η αρμοδιότητα για έκδοση απόφασης που θα καθορίζει τις προδιαγραφές και τις λοιπές λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου αυτού.

#### Άρθρο 10

Επιδίδεται να είναι οριστικός ο καθορισμός του αιγιαλού, να μην μπορεί να αμφισβητηθεί ενώπιον των δικαστηρίων, γι' αυτό τέθηκε διαδικασία απαλλοτρίωσης με αποζημίωση τμημάτων ιδιωτικών κτημάτων τα οποία περιελήφθησαν στη ζώνη του αιγιαλού από πλάνη της αρμόδιας Επιτροπής καθορισμού.

#### Άρθρο 11

Ρυθμίζονται θέματα τεχνικών έργων, που έχουν γίνει στον αιγιαλό και την παραλία στα πλαίσια σύμβασης τρίτων με το Δημόσιο, Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.), Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (Γ.Γ.Α.) και Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή κατ' εφαρμογή αναπτυξιακών νόμων. Κρίθηκε σκόπιμο οι λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου αυτού να καθοριστούν με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

#### Άρθρο 12

Ρυθμίζονται θέματα προστασίας της ακτής, καθώς και των ιδιωτικών κτημάτων από τη διάβρωση και καθορίζονται οι λεπτομέρειες κατασκευής των σχετικών τεχνικών έργων. Τούτο θεωρήθηκε αναγκαίο και για το γενικότερο συμφέρον αλλά κυρίως για την προστασία των παρακείμενων του αιγιαλού κτημάτων, τα οποία θα καθίσταντο αιγιαλός με τη διάβρωση και θα εξαφανιζόταν και ο ήδη υπάρχων αιγιαλός. Ειδική μέριμνα ελήφθη για την κατασκευή προστατευτικών έργων σε παραδοσιακούς οικισμούς.

Επειδή σε πολλά παράλια μέρη υπάρχει ανάγκη πρόσχωσης θαλάσσιας έκτασης και δημιουργία νέου αιγιαλού και παραλίας, ρυθμίστηκε ο τρόπος κατασκευής και οι λεπτομέρειες αυτής. Κρίθηκε σκόπιμο για τις απαιτούμενες προσχώσεις να εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.) και Οικονομικών.

Επίσης ρυθμίστηκε η μη αναχάραξη των οριογραμμών αιγιαλού-παραλίας σε περιπτώσεις προσχώσεων που γίνονται χωρίς άδεια ή με υπέρβαση αυτής. Οι εκτάσεις που δημιουργούνται θεωρούνται αιγιαλός. Τούτο κρίθηκε απαραίτητο γιατί ιδιώτες κυρίως προέβαιναν σε αυθαίρετη πρόσχωση θαλάσσιου χώρου είτε για να αυξάνουν την απόσταση των ακινήτων τους από τη νέα γραμμή αιγιαλού και να επιτυγχάνουν την απαραίτητη από-

σταση από αυτή για έκδοση οικοδομικών αδειών είτε για να εξαγοράζουν τις εκτάσεις αυτές, αφού καταγράφονταν ως δημόσια κτήματα ανήκοντα στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου, και να τα προσμετρούν στα κτήματά τους.

#### Άρθρο 13

Ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας. Ορίστηκε ότι η παραχώρηση σε Ο.Τ.Α., φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων ή κοινής ωφέλειας και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) γίνεται απευθείας και με ή χωρίς αντάλλαγμα. Επίσης ορίστηκε, προς αποφυγή αδιαχωρήτου και καταστρατήγησης του κοινόχρηστου χαρακτήρα του αιγιαλού, η απόσταση που πρέπει να έχουν μεταξύ τους τα υπό μίσθωση τμήματα του αιγιαλού.

#### Άρθρο 14

Τίθενται λεπτομερείς κανόνες για τη χρησιμοποίηση του αιγιαλού, της παραλίας, θαλάσσιου χώρου ή πυθμένα αυτού για την εκτέλεση έργων, προς εξυπηρέτηση εμπορικών, βιομηχανικών, λιμενικών ή άλλης φύσεως σκοπών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

Θεσπίζεται η διαδικασία παραχώρησης για την εκτέλεση των πιο πάνω έργων.

Η καινοτομία του άρθρου αυτού είναι ότι για πρώτη φορά προβλέπεται η παραχώρηση (αμίγως) θαλάσσιου χώρου και πυθμένα θαλάσσης για εκτέλεση έργων. Επιπλέον δημιουργήθηκαν κείμενες διατάξεις και για έργα που μέχρι σήμερα το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο δεν προέβλεπε (πλωτές εξέδρες για εποχιακή χρήση και για σκοπούς πολιτιστικούς, έργα για σκοπούς ερευνητικούς, εξυπηρέτησης υδατοκαλλιεργειών, προσαμμωτικά έργα ή έργα ανάπλασης από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ., ή επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας ή από ξενοδοχειακές τουριστικές μονάδες στον έμπροσθεν αυτών χώρο, κ.λπ.).

Επίσης ρυθμίζεται ο τρόπος καταβολής ανταλλάγματος για τη χρησιμοποίηση λιμενικών εγκαταστάσεων από τρίτους, καθώς και οι κυρώσεις σε περίπτωση μη απόδοσής του. Τέλος ορίζεται ότι υπεύθυνος για την κατασκευή των έργων είναι ο επιβλέπων μηχανικός.

#### Άρθρο 15

Ρυθμίζονται γενικά θέματα που αφορούν στην παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού, με όρους και περιορισμούς που μπορούν να τίθενται, ειδικές περιπτώσεις παραχώρησης αποκλειστικής χρήσης, απαγόρευση ολικής ή μερικής μεταβίβασης του δικαιώματος απλής χρήσης από τον παραχωρησιούχο σε τρίτους, χωρίς την έγκριση του Υπουργού Οικονομικών, σε περίπτωση δε που ο παραχωρησιούχος είναι Ο.Τ.Α. και του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Προβλέπονται επίσης διοικητικές κυρώσεις σε περιπτώσεις παράβασης.

#### Άρθρο 16

Ρυθμίζονται θέματα παραχώρησης της χρήσης αβαθών θαλάσσιων εκτάσεων και νησίδων που ανήκουν στο Δημόσιο.

## Άρθρο 17

Με το άρθρο αυτό αναστέλλεται ο κοινόχρηστος χαρακτήρας του αιγιαλού και της παραλίας στις παραλιακές περιοχές που εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας και ασφάλειας.

Επίσης αναστέλλεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας ο διοικητικός καθορισμός των οριογραμμών αιγιαλού και παραλίας στις περιοχές αυτές.

## Άρθρο 18

Δίδεται ο ορισμός της ζώνης λιμένα. Δίδονται επίσης οι λόγοι που θα πρέπει να συντρέχουν για τη δημιουργία της, καθώς επίσης και η διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται για την εκτέλεση των απαραίτητων τεχνικών έργων.

## Άρθρο 19

Δίδεται ο ορισμός της χερσαίας ζώνης λιμένα και ρυθμίζονται τα θέματα καθορισμού της και προστασίας της.

## Άρθρο 20

Δίδεται ο ορισμός της θαλάσσιας ζώνης λιμένα και ρυθμίζονται θέματα καθορισμού αυτής.

## Άρθρο 21

Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον καθορισμό της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης λιμένα. Καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές που πρέπει να έχουν τα τοπογραφικά διαγράμματα. Για μεν τη χερσαία ζώνη λιμένα ορίζεται ότι η αποτύπωσή της γίνεται σε αντίγραφο διαγράμματος καθορισμού του αιγιαλού, ενημερωμένου βυθομετρικά για τη θαλάσσια έκταση. Το διάγραμμα που αφορά στη θαλάσσια έκταση μπορεί να είναι και μικρότερης κλίμακας.

Για να ολοκληρωθεί η χάραξη της χερσαίας ζώνης λιμένα τίθεται προθεσμία τριών (3) μηνών στους εμπλεκόμενους φορείς για την έκφραση των απόψεών τους.

## Άρθρο 22

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζεται το καθεστώς των χώρων που περιλαμβάνονται στη χερσαία ζώνη λιμένα και συγκεκριμένα οι χώροι και όλα τα κτήματα εν γένει που κατά τον καθορισμό περιλαμβάνονται στη ζώνη λιμένα είναι κοινόχρηστα δημόσια κτήματα, των οποίων η κυριότητα παραμένει στο Δημόσιο, η χρήση όμως και η εκμετάλλευσή τους για καθαρά λιμενικούς σκοπούς ανήκει στο φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα.

Με την παράγραφο 1 ορίζεται ότι η αναγκαστική απαλλοτρίωση των ιδιωτικών κτημάτων, που περιλαμβάνονται στη ζώνη λιμένα, γίνεται από το φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα και σε περίπτωση που αυτός δεν έχει χρήματα για την αποζημίωση των δικαιούχων, η απαλλοτρίωση γίνεται από το Δημόσιο. Εάν κατά τον καθορισμό της ζώνης λιμένα ή την επέκτασή του περιληφθούν σε αυτήν ακίνητα τα οποία έχουν παραχωρηθεί νόμιμα, δεν θίγονται οι παραχωρήσεις αυτές, εφόσον

βέβαια εξυπηρετούν λιμενικούς σκοπούς, υποκαθίσταται μόνο ο φορέας διαχείρισης, που στις περιπτώσεις αυτές θα είναι πλέον ο φορέας διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα.

Όλες οι υπόλοιπες παραχωρήσεις που δεν εξυπηρετούν λιμενικούς σκοπούς συνεχίζονται με φορέα διαχείρισης το Δημόσιο, εφόσον στην περιοχή δεν πρόκειται να εκτελεστούν λιμενικά έργα ή δεν παραβλάπτεται η εξυπηρέτηση του λιμένα. Ο Υπουργός Οικονομικών και ο καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός αποφασίζουν εάν θα συνεχιστούν οι μισθώσεις αυτές ή θα λυθούν.

## Άρθρο 23

Ρυθμίζει το καθεστώς των γηπέδων που σχηματίζονται από φυσικές ή τεχνητές προσχώσεις στη ζώνη του λιμένα ή στα πλαίσια έργων, τα οποία εκτελούνται με δαπάνες των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα. Τα γήπεδα αυτά ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο και εφόσον συμπεριληφθούν στη ζώνη λιμένα χρησιμεύουν για λιμενικούς σκοπούς και γενικά για δημόσιες ανάγκες.

## Άρθρο 24

Ρυθμίζει τον τρόπο με τον οποίο θα γίνονται οι παραχωρήσεις των χώρων που βρίσκονται μέσα στη ζώνη του λιμένα, ακόμη τις παραχωρήσεις στις περιπτώσεις λιμένων εθνικής ή μειζονος σημασίας ή σε λιμένες που οι μετέτες τους επιβλέπονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και συνοδεύονται από έργα, καθώς και στις περιπτώσεις παραχώρησης σε μεταλλευτικές επιχειρήσεις.

Επιπλέον, ρυθμίζει τον τρόπο παραχωρήσεων της απλής χρήσης των χώρων της ζώνης του λιμένα που δεν συνοδεύονται από έργα προσωρινής ή μόνιμης φύσης, καθώς και τον τρόπο παραχώρησης σε αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

Παρέχεται η δυνατότητα στο Δημόσιο να χρησιμοποιεί τους χώρους της ζώνης του λιμένα για δημόσιες ανάγκες (ανέγερση Τελωνείων, Λιμεναρχείων κ.λπ.).

Ακόμη, παρέχεται η δυνατότητα στο Δημόσιο να ασκεί διαχειριστικές πράξεις στους χώρους της ζώνης του λιμένα που δεν είναι άμεσα αναγκαίοι για τη λειτουργία του, δηλαδή να τους εκμισθώνει κατά τις διατάξεις περί διοικήσεως δημοσίων κτημάτων, καθώς και στα εντός του λιμένα νομήματα θαλάσσης και παραλίας, όπως λουτρό, ιχθυοτροφεία κ.λπ..

## Άρθρο 25

Παρέχεται η δυνατότητα στους φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με τους Ο.Τ.Α. ή άλλους φορείς του δημόσιου τομέα για τη μελέτη προγραμμάτων ανάπτυξης και εκτέλεσης λιμενικών έργων στη ζώνη λιμένα, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών στη ζώνη αυτή.

Με το άρθρο αυτό ρυθμίζεται ο τρόπος καθορισμού των όρων και των προϋποθέσεων των προγραμματικών συμβάσεων, καθώς επίσης και τι περιλαμβάνουν.

## Άρθρο 26

Ο παρών νόμος έχει εφαρμογή και στα νησιά του Νο-

μού Δωδεκανήσου, εφαρμοζομένων παραλλήλως και των διατάξεων του Κ.Δ. 132/1929 περί Κτηματολογικού Κανονισμού Δωδεκανήσου που διατηρήθηκαν σε ισχύ με το άρθρο 8 του ν. 510/1947 (ΦΕΚ 298 Α').

Όσον αφορά τα νησιά του Νομού Δωδεκανήσου που υπάρχει κτηματολόγιο, στο διάγραμμα του άρθρου 4, που υποβάλλεται για τον καθορισμό, αποτυπώνονται οι κτηματολογικές μερίδες και βεβαιώνεται από το αρμόδιο κτηματολογικό γραφείο η ορθότητα των αποτυπωμένων κτηματολογικών μερίδων.

#### Άρθρο 27

Με το άρθρο αυτό ορίζεται ότι και στους χώρους της θαλάσσιας ζώνης του λιμένα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις για την προστασία των δημοσίων κτημάτων.

Ρυθμίζεται το θέμα της τύχης των πάσης φύσεως κτισμάτων και εν γένει κατασκευασμάτων τα οποία έχουν ανεγερθεί ή θα ανεγερθούν χωρίς άδεια στον αιγιαλό ή την παραλία. Ακόμη, ρυθμίζεται ο τρόπος κατεδάφισης των πιο πάνω κτισμάτων.

Επίσης ρυθμίζεται η τύχη των κατασκευών που έχουν γίνει χωρίς άδεια μέσα στη θάλασσα, καθώς και ο τρόπος απομάκρυνσής τους.

Με το άρθρο αυτό ακόμη ορίζεται ότι έργα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 14 και έχουν γίνει μέχρι την ισχύ του παρόντος νόμου μέσα στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα χωρίς άδεια ή με υπέρβαση αυτής, είναι δυνατόν να νομιμοποιηθούν εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, δηλαδή εφόσον είναι έργα τα οποία προβλέπει ή προέβλεπε η κείμενη νομοθεσία. Στη συνέχεια ορίζεται ο τρόπος νομιμοποίησής τους, καθώς και ο τρόπος νομιμοποίησης αυθαιρέτων που έχουν κατασκευαστεί από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α..

#### Άρθρο 28

Με το άρθρο αυτό ρυθμίζεται η διαδικασία καθορισμού των χώρων που εξομοιώνονται με ζώνη λιμένα.

#### Άρθρο 29

Με το άρθρο αυτό κατοχυρώνεται ο αιγιαλός, η παραλία, η ζώνη λιμένα, η θάλασσα, ο πυθμένας αυτής, η μεγάλη λίμνη, ο πλεύσιμος ποταμός, η όχθη και η παρόχθια ζώνη αυτών. Για το λόγο αυτόν θεσπίστηκε ότι απαιτείται άδεια από το καθ' ύλην αρμόδιο όργανο για κάθε επέμβαση στους χώρους αυτούς. Τίθενται δε ποινικές και διοικητικές κυρώσεις κατά των παραβατών της νομοθετικής αυτής επιταγής.

#### Άρθρο 30

Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με εγκαταστάσεις υδατοκαλλιεργειών. Προβλέπεται ρητά η σύμφωνη γνώμη του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (Γ.Ε.Ν.), του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και του Υπουργείου Πολιτισμού.

#### Άρθρο 31

Ορίζεται για πρώτη φορά η ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του νομοσχεδίου αυτού για τον καθορισμό, προστασία, διοίκηση και διαχείριση των χώρων του αι-

γιαλού-παραλίας και παλαιού αιγιαλού και για τις όχθες, παρόχθιες ζώνες και παλαιές όχθες μεγάλων λιμνών και πλεύσιμων ποταμών, καθώς και για τις διώρυγες διαύλου και τεχνητά λιμάνια που δημιουργούνται από φυσικά ή τεχνητά αίτια και είναι πλεύσιμα, με τις αναφερόμενες σε αυτό παρεκκλίσεις.

#### Άρθρο 32

Κατ' ουσία μεταβατικού χαρακτήρα, ρυθμίζονται θέματα επίσπευσης καθορισμού του αιγιαλού-παραλίας κ.λπ. σε περιοχές που κηρύσσονται υπό κτηματογράφηση σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2308/1995.

Ειδικότερα λαμβάνεται μέριμνα να αποφευχθούν εμπόδια στην πρόοδο των εργασιών του Εθνικού Κτηματολογίου, υποχρεώνοντας την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε. να παραγάγει κτηματογραφικά-υψομετρικά διαγράμματα της παράκτιας ζώνης κλίμακας 1:1000 (κοινής αποδοχής) για χρήση τόσο της ίδιας όσο και της επιτροπής αιγιαλού, έτσι ώστε και οι διαδικασίες να επιταχυνθούν και οι συγκρούσεις (αλληλοαναιρέσεις) να αποφευχθούν. Επίσης λαμβάνεται μέριμνα και για τις κτηματογραφήσεις που ήδη έχουν γίνει από την ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε..

Επιδιώκεται ο συντονισμός των υπηρεσιών του Δημοσίου με την πρόοδο των κτηματογραφήσεων για τη σύνταξη του Εθνικού Κτηματολογίου, ώστε να δηλωθούν έγκαιρα τα δημόσια ακίνητα αλλά και να υποβληθούν έγκαιρα τυχόν ενστάσεις για την προάσπιση των συμφερόντων του Δημοσίου.

#### Άρθρο 33

Με το ν. 653/1977 «Περί υποχρέωσης των παρόδιων ιδιοκτητών δια την διάνοιξιν εθνικών οδών κ.λπ.» ορίσθηκε τεκμήριο ωφέλειας για τους ιδιοκτήτες τα ακίνητα των οποίων αποκτούν πρόσωπο επί των διανοιγόμενων οδών.

Με απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου κρίθηκε ότι το εν λόγω τεκμήριο είναι μαχητό και συνεπώς κατέστη αναγκαία η θέσπιση διατάξεως με την οποία να ορίζεται η διαδικασία απόδειξης της ωφέλειας.

Ειδικότερα, με το σχέδιο: α) ορίζεται ότι το τεκμήριο της ωφέλειας είναι μαχητό και κρίνεται ύστερα από αίτηση του εικαζόμενου ιδιοκτήτη από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης των απαλλοτριωμένων ακινήτων δικαστήριο (Εφετείο), β) ορίζεται ειδική διαδικασία διαπίστωσης της ωφέλειας, η οποία δεν αναστέλλει τη διαδικασία της απαλλοτρίωσης ούτε επηρεάζει τη συντέλεσή της και γ) εξασφαλίζεται σε κάθε περίπτωση το δικαίωμα των εικαζόμενων ιδιοκτητών με τη δυνατότητα υποβολής αίτησης και μετά τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης.

#### Άρθρο 34

Για την αποτελεσματικότερη προστασία του περιβάλλοντος τροποποιείται το άρθρο 1 του ν. 439/1970.

#### Άρθρο 35

1. Διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις των α.ν. 376/1936 (ΦΕΚ 546 Α'), τα άρθρα 24 έως και 32 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α'), καθώς και όλες οι διατάξεις που αφορούν

στην εξυπηρέτηση της εθνικής άμυνας και ασφάλειας της χώρας.

2. Ορίζεται ότι εκκρεμείς υποθέσεις καθορισμού οριογραμμών αιγιαλού και παραλίας με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο εξακολουθούν να διέπονται από αυτό και δεν καταλαμβάνονται από τον παρόντα νόμο. Οι υποθέσεις αυτές θα περαιωθούν με τις προγενέστερες του παρόντος νόμου διατάξεις.

3. Καταργούνται οι υφιστάμενες μέχρι σήμερα διατάξεις του α.ν. 2344/1940, το άρθρο 60 του διατάγματος της από 11/12.11.1929 και η υπ' αριθμ. 1032058/1555/0010 ΠΟΛ 1147/30.5.1989 εγκύκλιος διαταγή του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία κυρώθηκε με το ν. 1882/1990. Διατηρούνται σε ισχύ: α) τα άρθρα 3 και 14 του ν. 2730/1999, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν σήμερα, β) ο ν. 2160/1993 (ΦΕΚ 118 Α') εκτός της παραγράφου 21 του άρθρου 6 που καταργείται και γ) κάθε ειδική διάταξη της κείμενης νομοθεσίας περί αιγιαλού και παραλίας, θάλασσας, λιμένων και αλιείας.

Διευρύνεται η Επιτροπή καθορισμού των ορίων αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού και τροποποιείται ως προς τούτο το άρθρο 100 του π.δ/τος 284/1988 (ΦΕΚ 128 Α').

#### Άρθρο 36

Το τελευταίο άρθρο περιλαμβάνει την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Αθήνα, 26 Σεπτεμβρίου 2001

#### ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,  
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ  
ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ  
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Βάσω Παπανδρέου

Γιάννος Παπαντωνίου

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Αθ.-Απ. Τσοχατζόπουλος

Νικ. Χριστοδουλάκης

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,  
ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ  
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Κώστας Λαλιώτης

Μιχ. Σταθόπουλος

ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Γιώργος Ανωμερίτης

Ευάγ. Βενιζέλος

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Χρ. Παπουτσής

#### ΠΙΝΑΚΑΣ

#### ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ - ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

*στο σχέδιο νόμου «Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις»*

#### ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. α.ν. 2344/1940,
2. άρθρο 60 του π.δ. 11/12.11.1929,
3. άρθρο 6 παράγραφος 21 του ν. 2160/1993,
4. εγκύκλιος 1032058/1555/0010 ΠΟΛ 1147/30.5.1989 που κυρώθηκε με την παράγραφο 3β του άρθρου 51 του ν. 1882/1990

#### ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

#### Άρθρο 3 παράγραφος 1

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του σχεδίου νόμου τροποποιείται ως προς την Επιτροπή καθορισμού του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού η διάταξη του άρθρου 100 του π.δ. 284/1988, που ορίζει τα εξής:

«Η Επιτροπή καθορισμού ορίων αιγιαλού και παραλίας και θέσεων αμμοληψίας συγκροτείται από:

α) Τον αρμόδιο για τα δημόσια κτήματα Προϊστάμενο ΔΟΥ, ως Πρόεδρο.

β) Ένα μηχανικό του Δημοσίου.

γ) Τον αρμόδιο Λιμενάρχη και

δ) Τον Προϊστάμενο (Γιατρό), του Τμήματος Κοινωνικών Υπηρεσιών της Νομαρχίας, όταν πρόκειται για αμμοληψία.

Για αμμοληψία, εκτός παραλιακών ή θαλασσιών χώρων, αντί του Λιμενάρχη, συμμετέχει ο Διοικητής του οικείου Αστυνομικού Τμήματος ή Σταθμού.

Η Επιτροπή καθορίζει κατά τις κείμενες διατάξεις, την οριογραμμή του αιγιαλού και παραλίας και του παλαιού αιγιαλού και αποφασίζει ή γνωμοδοτεί, κατά περίπτωση, κατά τις κείμενες διατάξεις, για τον καθορισμό θέσεων αμμοληψίας.»

#### Άρθρο 28 παράγραφος 1

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 28 του σχεδίου νόμου, τροποποιείται η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του ν. 2575/1998, που ορίζει τα εξής:

«Η χρήση και εκμετάλλευση των χώρων της ζώνης λιμένος και όσων εξομοιώνονται με αυτούς σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν.δ./τος 444/1970 (ΦΕΚ 39 Α') ανήκει στο Λιμενικό Ταμείο, το οποίο δικαιούται να προβαίνει με αντάλλαγμα σε προσωρινές παραχωρήσεις της χρήσης προς φυσικά ή νομικά πρόσωπα με απόφαση της Λιμενικής Επιτροπής, που εγκρίνεται από τον οικείο Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, μετά από σύμφωνη γνώμη του

Γενικού Επιτελείου Ναυτικού και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας.

Εάν η παραχώρηση γίνεται για χρονική περίοδο μικρότερη του έτους και δεν συνδέεται με την εκτέλεση οποιασδήποτε μορφής έργου μόνιμου χαρακτήρα δεν απαιτείται η γνώμη αυτή.».

#### Άρθρο 34

Με το άρθρο 34 του σχεδίου νόμου τροποποιείται η διάταξη του άρθρου 1 του ν. 439/1970, που ορίζει τα εξής:

«1. Εις παραλειακάς εκτάσεις κειμένας α) εκτός περιοχών διεπομένων υπό εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου ή οικισμών προϋφισταμένων του έτους 1923 και β) εκτός περιοχών δι' ας ισχύουν ειδικαί διατάξεις περί δομήσεως, η οικοδομή τοποθετείται εις απόστασιν τουλάχιστον τριάκοντα (30) μέτρων από του κατά τας κειμένας διατάξεις καθοριζομένου ορίου του αιγιαλού.

2. Οι περιορισμοί της παραγράφου 1 του παρόντος δεν έχουν εφαρμογήν επί α) βιομηχανιών και βιοτεχνιών, αίτινες ως εκ της φύσεώς των δέον να εγκαθίστανται επί παραλιακών χώρων, β) επί αξιολόγων ξενοδοχειακών και τουριστικών εν γένει επιχειρήσεων και γ) επί πάσης φύσεως έργων του Δημοσίου, Λιμενικών Ταμείων και του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού. Η ανάγκη της εξαιρέσεως εκ της εφαρμογής εν εκάστη των ανωτέρω περιπτώσεων βεβαιούται δι' ητιολογημένης αποφάσεως του Υπουργού Δημοσίων Έργων και του κατά περίπτωσιν αρμοδίου Υπουργού.»

#### ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

1. Με το άρθρο 3 παράγραφος 1 προβλέπεται η έκδοση υπουργικής απόφασης, που θα συγκροτεί την Επιτροπή καθορισμού των ορίων του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού, σε επίπεδο Νομού.

2. Με το άρθρο 3 παράγραφος 4 προβλέπεται η έκδοση υπουργικής απόφασης που θα ρυθμίζει τα της αποζημίωσης των μελών της Επιτροπής καθορισμού των ορίων αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού.

3. Με το άρθρο 4 παράγραφος 4 προβλέπεται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, που θα καθορίζει τις τεχνικές προδιαγραφές για τη σύνταξη του διαγράμματος και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

4. Με το άρθρο 5 παράγραφος 5 προβλέπεται η έκδοση υπουργικής απόφασης, που θα επικυρώνει την έκθεση και το διάγραμμα της Επιτροπής καθορισμού.

5. Με το άρθρο 7 παράγραφος 6 προβλέπεται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, που θα καθορίζει τις διαδικασίες και τις λοιπές αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του άρθρου αυτού περί δημιουργίας παραλίας.

6. Με το άρθρο 9 παράγραφος 2 προβλέπεται η έκδοση υπουργικής απόφασης, που θα καθορίζει τις προδιαγραφές και λοιπές λεπτομέρειες του άρθρου αυτού, με το οποίο καθορίζονται τα στοιχεία καθορισμού αιγιαλού και παραλίας.

7. Με το άρθρο 11 παράγραφος 2 προβλέπεται η έκδοση υπουργικής απόφασης, που θα ρυθμίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου αυτού, σχετικά με τα έργα

και τις εγκαταστάσεις που υπάρχουν στον αιγιαλό και την παραλία.

8. Με το άρθρο 13 παράγραφος 3 προβλέπεται η έκδοση υπουργικής απόφασης για την αναπροσαρμογή του ανταλλάγματος της παραχώρησης της απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας, πλην των τουριστικών δημοσίων κτημάτων, σε όμορες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.

9. Με το άρθρο 13 παράγραφος 5 προβλέπεται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία θα παραχωρείται η απλή χρήση του αιγιαλού και της παραλίας σε δήμους και κοινότητες.

10. Με το άρθρο 14 παράγραφος 5 προβλέπεται η έκδοση υπουργικής απόφασης, με την οποία θα καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την τοποθέτηση στη θάλασσα πλωτών εξεδρών.

11. Με το άρθρο 17 παράγραφος 2 προβλέπεται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία θα αναστέλλεται ο καθορισμός του αιγιαλού και της παραλίας σε περιπτώσεις εθνικής άμυνας.

12. Με το άρθρο 21 παράγραφος 1 εδάφιο 1 προβλέπεται η έκδοση απόφασης του φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, με την οποία θα καθορίζονται τα όρια, οι χρήσεις γης και το εν γένει σχέδιο ανάπτυξης της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης λιμένα, που εγκρίνεται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

13. Με το άρθρο 21 παράγραφος 1 τελευταίο εδάφιο προβλέπεται επιπλέον η έκδοση υπουργικής απόφασης που καθορίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής.

14. Με το άρθρο 24 παράγραφος 4 προβλέπεται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία θα καθορίζονται οι χώροι της ζώνης λιμένα που επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν από το Δημόσιο για την ανέγερση δημοσίων καταστημάτων.

15. Με το άρθρο 25 παράγραφος 2 προβλέπεται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία θα καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις των προγραμματικών συμβάσεων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

16. Με το άρθρο 27 παράγραφος 7 προβλέπεται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία θα καθορίζονται ο τρόπος κατεδάφισης και κάθε άλλη λεπτομέρεια για τις αυθαίρετες κατασκευές στον αιγιαλό, την παραλία και τη θάλασσα.

17. Με το άρθρο 28 παράγραφος 1 προβλέπεται η έκδοση απόφασης του φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, με την οποία θα καθορίζονται οι χώροι που εξομοιώνονται με ζώνη λιμένα, η οποία εγκρίνεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

18. Με το άρθρο 28 παράγραφος 1, τελευταίο εδάφιο, προβλέπεται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία θα καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής.

19. Με το άρθρο 32 παράγραφος 5 προβλέπεται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

20. Με το άρθρο 33 παράγραφος 3, τελευταίο εδάφιο, προβλέπεται ο ορισμός μελών της Επιτροπής της παραγράφου αυτής από τον αρμόδιο για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης.

**ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ****Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις****Άρθρο 1  
Ορισμοί**

1. «Αιγιαλός» είναι η ζώνη της ξηράς, που περιβάλλει τη θάλασσα και βρέχεται από τις μεγαλύτερες αλλά συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων της.

2. «Παραλία» είναι η ζώνη ξηράς που προστίθεται στον αιγιαλό, καθορίζεται δε σε πλάτος μέχρι και πενήντα (50) μέτρα από την οριογραμμή του αιγιαλού, προς εξυπηρέτηση της επικοινωνίας της ξηράς με τη θάλασσα και αντίστροφα.

3. «Παλιός αιγιαλός» είναι η ζώνη της ξηράς, που προέκυψε από τη μετακίνηση της ακτογραμμής προς τη θάλασσα, οφείλεται σε φυσικές προσχώσεις, τεχνικά έργα ή άλλες αιτίες και προσδιορίζεται από τη νέα γραμμή αιγιαλού και το όριο του παλαιότερα υφιστάμενου αιγιαλού.

4. «Όχθη» των μεγάλων λιμνών και των πλευσίμων ποταμών είναι η χερσαία ζώνη, που περιστοιχίζει αυτούς και βρέχεται από τις μεγαλύτερες αλλά συνήθεις αναβάσεις των υδάτων τους.

5. «Παρόχθια ζώνη» των μεγάλων λιμνών και των πλευσίμων ποταμών είναι η με τη συνδρομή των προϋποθέσεων της παραγράφου 2 προστιθέμενη στην όχθη ζώνη ξηράς, που καθορίζεται σε πλάτος μέχρι και πενήντα (50) μέτρα από το προς την ξηρά όριο της όχθης.

6. «Παλαιά όχθη» των μεγάλων λιμνών και των πλευσίμων ποταμών είναι η ζώνη της ξηράς, που προέκυψε από τη μετακίνηση της οριογραμμής της όχθης των μεγάλων λιμνών και πλευσίμων ποταμών.

7. «Λιμένας» είναι ζώνη ξηράς και θάλασσας μαζί με έργα και εξοπλισμό, που επιτρέπουν κυρίως την υποδοχή κάθε είδους πλωτών μέσων και σκαφών αναψυχής, τη φορτοεκφόρτωση, αποθήκευση, παραλαβή και προώθηση των φορτίων τους, την εξυπηρέτηση επιβατών και οχημάτων και την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τις θαλάσσιες μεταφορές.

8. «Λιμενικά έργα» είναι εκείνα, που εκτελούνται ολικώς ή μερικώς στον αιγιαλό, την όχθη, την παραλία ή την παρόχθια ζώνη, μέσα στη θάλασσα, στον πυθμένα της θάλασσας και στο υπέδαφος του βυθού, καθώς και εκείνα που επιφέρουν διαμόρφωση ή αλλοίωση των χώρων αυτών ή που προβλέπονται από τις διατάξεις περί Λιμενικών Ταμείων.

9. «Φορέας διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα» είναι η «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (Ο.Λ.Π. Α.Ε.), η «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (Ο.Λ.Θ. Α.Ε.), τα Λιμενικά Ταμεία και κάθε άλλος δημόσιος φορέας ή φορέας της Αυτοδιοίκησης ή ιδιωτικός ή μικτός φορέας που έχει, κατά νόμο, την ευθύνη της διοίκησης και της εκμετάλλευσης λιμένα.

10. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται το Γ.Ε.Ν., νοείται η αρμόδια Διεύθυνση αυτού (Α2) Πληροφοριών και Ασφαλείας.

**Άρθρο 2****Κυριότητα αιγιαλού, παραλίας, όχθης και παρόχθιας ζώνης και χρησιμότητα αυτών**

1. Ο αιγιαλός, η παραλία, η όχθη και η παρόχθια ζώνη είναι πράγματα κοινόχρηστα και ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο, το οποίο τα προστατεύει, τα διαχειρίζεται και τα αξιοποιεί.

2. Ο αιγιαλός, η παραλία, η όχθη και η παρόχθια ζώνη εκτός από τον κύριο προορισμό τους, μπορεί να χρησιμεύσουν και για την εξυπηρέτηση εθνικών, κοινωφελών, αναπτυξιακών, περιβαλλοντικών, πολιτιστικών, προστασίας και ανάδειξης μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, εξωραϊστικών, συγκοινωνιακών και γενικά σκοπών δημόσιου συμφέροντος.

3. Στον αιγιαλό, την παραλία, την όχθη και την παρόχθια ζώνη δεν επιτρέπεται η κατασκευή κτισμάτων και εν γένει κατασκευασμάτων, παρά μόνο για την επιδίωξη των σκοπών, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο.

4. Ο παλιός αιγιαλός και η παλαιά όχθη ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και καταγράφονται ως δημόσια κτήματα.

**Άρθρο 3****Επιτροπή καθορισμού αιγιαλού και παραλίας**

1. Ο καθορισμός των ορίων του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού γίνεται από Επιτροπή, η οποία συγκροτείται σε επίπεδο νομού με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και αποτελείται από: α) τον προϊστάμενο της Κτηματικής Υπηρεσίας ως πρόεδρο, β) έναν μηχανικό της Κτηματικής Υπηρεσίας με ειδικότητα τοπογράφου ή πολιτικού μηχανικού και αν δεν υπάρχει έναν τεχνολόγο τοπογράφο μηχανικό, ενώ σε περίπτωση που η Κτηματική Υπηρεσία δεν διαθέτει μηχανικό των ανωτέρω ειδικοτήτων, συμμετέχει στην Επιτροπή μηχανικός της Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Υ.Δ.Κ.) ή άλλης υπηρεσίας του Δημοσίου, γ) τον αρμόδιο Λιμενάρχη, δ) τον διευθυντή της Διεύθυνσης Πολεοδομίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

2. Γραμματέας της Επιτροπής ορίζεται υπάλληλος της Κτηματικής Υπηρεσίας.

3. Η Επιτροπή συνεδριάζει με πρόσκληση του Προέδρου τακτικά μια φορά το μήνα και έκτακτα, όποτε κρίνει ο Πρόεδρος είτε κατά τις ώρες λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών είτε σε άλλη ώρα. Το θέμα στην Επιτροπή εισηγείται ο Πρόεδρος.

4. Η αποζημίωση των μελών της Επιτροπής ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

**Άρθρο 4****Προδιαγραφές και διαγράμματα**

1. Η οριογραμμή του αιγιαλού χαράσσεται από την Επιτροπή του άρθρου 3 ως πολυγωνική γραμμή πλησιέστερη στην πραγματική φυσική γραμμή και απεικονίζεται στο σχετικό διάγραμμα με ερυθρό χρώμα. Οι οριογραμμές της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού απεικονίζο-

νται με κίτρινο και κυανούν χρώμα αντίστοιχα. Οι κορυφές των πολυγωνικών γραμμών έχουν ορθογώνιες συντεταγμένες εξαρτημένες από το τριγωνομετρικό δίκτυο της χώρας.

2. Η χάραξη γίνεται σε κτηματογραφικό-υψομετρικό διάγραμμα, με κλίμακα τουλάχιστον 1:1000 στο οποίο αποτυπώνονται και τα όρια των περιλαμβανομένων επί μέρους ιδιοκτησιών και οι εικαζόμενοι κύριοι αυτών. Το διάγραμμα αυτό είναι εξαρτημένο από το τριγωνομετρικό δίκτυο της χώρας, αναφέρεται σε μήκος ακτής τουλάχιστον πεντακοσίων (500) μέτρων ή περισσότερων, εφόσον το τμήμα που απομένει μέχρι το επόμενο καθορισμένο τμήμα δεν υπερβαίνει τα διακόσια (200) μέτρα, και συντάσσεται από φορείς του δημόσιου τομέα, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή ιδιώτες μηχανικούς, που έχουν από το νόμο το δικαίωμα για τη σύνταξη τέτοιων διαγραμμάτων. Στην τελευταία περίπτωση το διάγραμμα συνοδεύεται από την απόδειξη παροχής υπηρεσιών του συντάκτη του και ελέγχεται και θεωρείται για την ακρίβειά του από μηχανικό της Κτηματικής Υπηρεσίας και ελλείψει αυτού από την Τ.Υ.Δ.Κ. του νομού.

3. Η Επιτροπή του άρθρου 3 παράλληλα με τη χάραξη των οριογραμμών συντάσσει υποχρεωτικά έκθεση, που συνοδεύεται από το σχετικό διάγραμμα.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές για τη σύνταξη του διαγράμματος και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

### **Άρθρο 5**

#### **Διαδικασία καθορισμού οριογραμμών αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού**

1. Όποιος ενδιαφέρεται για τον καθορισμό αιγιαλού και παραλίας, απευθύνεται στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία, η οποία μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την υποβολή σχετικής αίτησης ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο αν έχει ήδη γίνει καθορισμός. Σε περίπτωση, που δεν έχει γίνει ο καθορισμός αιγιαλού και παραλίας, ο ενδιαφερόμενος δύναται να υποβάλει στην Κτηματική Υπηρεσία αίτηση καθορισμού και τοπογραφικό διάγραμμα σύμφωνα με τις προδιαγραφές του άρθρου 4.

2. Αν το διάγραμμα έχει συνταχθεί από ιδιώτη μηχανικό, η Κτηματική Υπηρεσία μεριμνά για τον έλεγχο και τη θεώρησή του εντός μηνός από την υποβολή του και στη συνέχεια το θέμα εισάγεται ενώπιον της Επιτροπής στην πρώτη τακτική συνεδρίασή της.

3. Η Επιτροπή καθορίζει τις οριογραμμές του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού εντός μηνός από την εισαγωγή της υπόθεσης σε αυτήν και συντάσσει σχετική έκθεση. Η Επιτροπή καθορίζει την παλαιά θέση του αιγιαλού, που υπήρχε μέχρι το έτος 1884 αν υφίσταται κατοχές ιδιωτών, αλλά και προγενέστερα εάν δεν υφίστανται τέτοιες κατοχές, εφόσον η θέση του παλαιού αιγιαλού προκύπτει από ενδείξεις επί του εδάφους ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία εξαιρουμένων των μαρτυρικών καταθέσεων.

4. Δεν μπορούν να περιληφθούν οικίες ή κτίσματα εντός της ζώνης του αιγιαλού, του οποίου για πρώτη φορά χαράσσεται η οριογραμμή, εφόσον έχει γίνει διάβρωση της ακτής πριν από τη χάραξη και τα κτίσματα είχαν ανεγερθεί πριν από τη διάβρωση και εκτός του τμήματος μέχρι του οποίου έφθανε άλλοτε η θάλασσα κατά τις με-

γαλύτερες αλλά συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων της. Τα κτίσματα αυτά δύνανται να απαλλοτριώνονται σύμφωνα με το άρθρο 7 του νόμου αυτού.

5. Η έκθεση και το διάγραμμα επικυρώνονται, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (Γ.Ε.Ν.), με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και δημοσιεύονται μαζί με την επικυρωτική αυτή απόφαση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η έκθεση και το διάγραμμα αναρτώνται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα του αρμόδιου κατά τόπο δήμου ή κοινότητας για τρεις (3) τουλάχιστον μήνες. Η ανάρτηση αποδεικνύεται από έκθεση του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, η οποία αποστέλλεται εντός μηνός στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία.

6. Μετά την κατά την προηγούμενη παράγραφο δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μεταγράφεται μαζί με την έκθεση και το διάγραμμα με φροντίδα της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας, στη μερίδα του Δημοσίου στα βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου Υποθηκοφυλακείου ή Υποθηκοφυλακείων, αν η περιοχή καθορισμού εμπίπτει στην περιφέρεια περισσότερων Υποθηκοφυλακείων.

7. Το πρωτότυπο της έκθεσης της Επιτροπής και του διαγράμματος μαζί με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και το ΦΕΚ δημοσίευσής της παραμένουν στο αρχείο της Κτηματικής Υπηρεσίας.

8. Η Κτηματική Υπηρεσία στέλνει ένα θεωρημένο αντίγραφο του τοπογραφικού διαγράμματος με σημείωση επ' αυτού του ΦΕΚ που δημοσιεύθηκε, στις παρακάτω Υπηρεσίες:

α) στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών,

β) στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (Υ.ΕΘ.Α.) Γ.Ε.Ν.,

γ) Διεύθυνση Πολεοδομίας της οικείας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης,

δ) στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Διεύθυνση Χωροταξίας και Πολεοδομικού Σχεδιασμού,

ε) στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας/Διεύθυνση Λιμένων και Λιμενικών Έργων και στο αρμόδιο Λιμεναρχείο,

στ) στον αρμόδιο δήμο ή κοινότητα,

ζ) στην Κτηματολόγιο Α.Ε. και

η) στο Υπουργείο Γεωργίας/Γενική Διεύθυνση Αλιείας.

9. Σε περίπτωση εσφαλμένου καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού ή του παλαιού αιγιαλού ή της παραλίας επιτρέπεται ο επανακαθορισμός κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου. Η διαδικασία για τον επανακαθορισμό κινείται είτε αυτεπαγγέλτως από την Κτηματική Υπηρεσία είτε ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου. Ο επανακαθορισμός της παραλίας, εφόσον συνεπάγεται μείωση της ζώνης της παραλίας που είχε αρχικώς καθορισθεί επιτρέπεται μόνον αν δεν έχει συντελεσθεί η σχετική αναγκαστική απαλλοτρίωση.

10. Η προηγούμενη παράγραφος έχει εφαρμογή και στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες τα όρια του αιγιαλού, παλαιού αιγιαλού ή παραλίας έχουν καθορισθεί με βάση τον α.ν. 2344/1940.

### **Άρθρο 6**

#### **Στοιχεία για τον καθορισμό του παλαιού αιγιαλού**

Η Επιτροπή αναζητά και συνεκτιμά όλα τα απαιτούμενα για την ακριβή οριοθέτηση του παλαιού αιγιαλού στοι-

χεία, τα οποία και παραθέτει στην έκθεσή της, ιδίως φυσικές ενδείξεις (όπως το αμώδες, ελώδες ή βαλτώδες εκτάσεων συνεχόμενων του αιγιαλού), αεροφωτογραφίες, χάρτες και διαγράμματα διαφόρων ετών, γεωλογικές μελέτες.

### **Άρθρο 7**

#### **Δημιουργία παραλίας, συνέπειες, περιορισμοί**

1. Η Επιτροπή του άρθρου 3 ταυτόχρονα με τον προσδιορισμό και τη χάραξη του αιγιαλού προσδιορίζει και την παραλία, εφόσον κρίνεται απαραίτητο για να εξυπηρετηθεί ο σκοπός της παραγράφου 2 του άρθρου 1. Η παραλία χαράσσεται στο ίδιο διάγραμμα για τον αιγιαλό με κίτρινη πολυγωνική γραμμή, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4.

2. Εμπράγματα δικαιώματα ιδιωτών, επί ακινήτων της παραλίας, απαλλοτριώνονται λόγω δημόσιας ωφέλειας με και από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, που επικυρώνει την έκθεση και το διάγραμμα του αιγιαλού και παραλίας κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 5, χωρίς να απαιτείται άλλη πρόσθετη διαδικασία για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) παραχωρούν χωρίς αντάλλαγμα στο Δημόσιο τα εμπράγματα δικαιώματά τους επί ακινήτων που βρίσκονται στην παραλία.

3. Για την παραλία εφαρμόζονται οι διατάξεις περί απαλλοτριώσεων λόγω ρυμοτομίας. Αρμόδια υπηρεσία για την περαιτέρω διαδικασία είναι το Πολεοδομικό Γραφείο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, δήμοι και κοινότητες, που ωφελούνται από τη δημιουργία της παραλίας, δύνανται να συνεισφέρουν στην αποζημίωση για την αναγκαστική απαλλοτρίωση των ακινήτων, που καταλαμβάνει η παραλία, κατά τα οριζόμενα με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται κατόπιν πρότασης του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ειδικά για κάθε περίπτωση.

4. Από τη δημοσίευση της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών με την οποία δημιουργείται η παραλία, οι κύριοι των κτημάτων που καταλαμβάνονται από αυτή, θεωρούνται ότι έλαβαν γνώση περί τούτου και οφείλουν για μια διετία να μην προβούν σε οποιαδήποτε γενικά κατασκευή, βελτίωση, δενδροφύτευση ή άλλη τυχόν προσθήκη στα ακίνητα αυτά, ενώ αύξηση της αξίας τους που οφείλεται σε μία από τις πιο πάνω ενέργειες δεν αποζημιώνεται.

5. Όπου υφίσταται σχέδιο πόλεως, η οριογραμμή της παραλίας δεν μπορεί να υπερβεί την εγκεκριμένη γραμμή δόμησης. Σε παραδοσιακούς οικισμούς η οριογραμμή της παραλίας δεν μπορεί να υπερβεί τη γραμμή δόμησης, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί. Σε πόλεις και οικισμούς που δημιουργήθηκαν πριν από το έτος 1923 ή έχουν πληθυσμό κάτω από 2.000 κατοίκους και στους οποίους δεν υπάρχει εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, η οριογραμμή της παραλίας δεν μπορεί να υπερβεί τη διαμορφωμένη γραμμή δόμησης. Στα δύο προηγούμενα εδάφια η γραμμή δόμησης προσδιορίζεται από την πολεοδομική αρχή. Κατά την έγκριση ή επέκταση σχεδίων πόλεων η γραμμή δόμησης σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει την οριογραμμή της παραλίας με την επιφύλαξη των περιπτώσεων, που αφορούν παραδοσιακούς οικισμούς ή διατηρητέα κτίσματα και κατασκευές. Σε περιοχές εκτός σχεδίου εξαιρούνται από τη ζώνη παραλίας τα χαρακτη-

ρισμένα ως διατηρητέα κτίσματα ή κατασκευές.

6. Όπου έχει καθορισθεί ζώνη παραλίας με το καθεστώς του α.ν. 2344/1940 (ΦΕΚ 154 Α') αντίθετα από τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, μπορούν να επανακαθορισθούν τα όριά της κατά την παράγραφο αυτή, με την προϋπόθεση ότι η απαλλοτρίωση για την παραλία δεν έχει συντελεσθεί. Οι διαδικασίες και οι λοιπές αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του άρθρου αυτού καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Οικονομικών.

7. Για την εκτέλεση δομικών έργων στην παραλία προς επιδίωξη των σκοπών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 2 εφαρμόζονται οι διατάξεις για τη δόμηση εκτός σχεδίου πόλης.

### **Άρθρο 8**

#### **Περιπτώσεις υποχρεωτικής χάραξης αιγιαλού - παραλίας**

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 17, πριν από την έγκριση ή επέκταση του σχεδίου πόλης ή από οποιαδήποτε εκποίηση ή παραχώρηση δημόσιου κτήματος ή από την εκτέλεση λιμενικών, βιομηχανικών, τουριστικών και συγκοινωνιακών έργων ή από την έκδοση άδειας για οικοδομικές εργασίες, εφόσον οι πράξεις αυτές αναφέρονται σε ακίνητα, που απέχουν μέχρι εκατό (100) μέτρα από την ακτογραμμή, απαιτείται να γίνει, με ποινή ακυρότητας των πράξεων αυτών, ο καθορισμός του αιγιαλού και της παραλίας στην περιοχή αυτή. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται προκειμένου για εκμισθώσεις ή παραχωρήσεις δημόσιων λιμνών και θαλασσών με σκοπό την αλιευτική εκμετάλλευση σύμφωνα με την αλιευτική νομοθεσία, εφόσον δεν κατασκευάζονται μόνιμα κτίσματα.

2. Για την έκδοση άδειας οικοδομής σε ακίνητα που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο προσδιορίζεται, με ευθύνη του μηχανικού που υπογράφει τη μελέτη της άδειας, η ακριβής θέση του αιγιαλού σε αντίγραφο του τοπογραφικού διαγράμματος, που απαραίτητα συνοδεύει την αίτηση.

3. Προκειμένου για έκδοση οικοδομικής άδειας που αφορά τουριστικά έργα ή εγκαταστάσεις, ο καθορισμός του αιγιαλού και της παραλίας γίνεται εντός εξαμήνου από την κατάθεση της αίτησης.

### **Άρθρο 9**

#### **Στοιχεία καθορισμού αιγιαλού και παραλίας**

1. Η Επιτροπή για τη χάραξη της οριογραμμής του αιγιαλού και της παραλίας λαμβάνει υπόψη της ύστερα από αυτοψία τις φυσικές και λοιπές ενδείξεις, που επηρεάζουν το πλάτος του αιγιαλού και της παραλίας και ενδεικτικά:

α) τη γεωμορφολογία του εδάφους, αναφορικά με κατηγορίες υψηλών και χαμηλών ακτών, τη σύστασή του, καθώς και το φυσικό όριο βλάστησης,

β) την ύπαρξη, τα όρια και το είδος των παράκτιων φυσικών πόρων,

γ) τα πορίσματα από την εκτίμηση των μετεωρολογικών στοιχείων της περιοχής,

δ) τη μορφολογία του πυθμένα,

ε) τον τομέα ανάπτυξης κυματισμού σε σχέση με το μέτωπο της ακτής,

στ) την ύπαρξη τεχνικών έργων στην περιοχή,

ζ) τις τυχόν εγκεκριμένες χωροταξικές κατευθύνσεις και χρήσεις γης που επηρεάζουν την παράκτια ζώνη,

η) την ύπαρξη δημόσιων κτημάτων κάθε κατηγορίας που βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με την παράκτια ζώνη και

θ) τυχόν υφιστάμενο Κτηματολόγιο.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι προδιαγραφές και λοιπές λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

#### **Άρθρο 10**

##### **Απαλλοτρίωση ιδιωτικών κτημάτων Αναγγελία δικαιωμάτων**

1. Τμήματα ιδιωτικών τυχόν κτημάτων, τα οποία χαρακτηρίστηκαν από την Επιτροπή του άρθρου 3 ως μη ιδιωτικά αλλά ότι ανήκουν στον αιγιαλό θεωρούνται αναγκαστικώς απαλλοτριωθέντα υπέρ του Δημοσίου για να περιληφθούν στον αιγιαλό από και με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της έκθεσης της Επιτροπής μαζί με το διάγραμμα, όπως ορίζεται στην παράγραφο 5 του άρθρου 5.

2. Στους κυρίους των κτημάτων αυτών και σε αυτούς που αξιώνουν άλλα δικαιώματα σε αυτά, παρέχεται εξάμηνη προθεσμία από τη δημοσίευση που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, εντός της οποίας οφείλουν να αναγγείλουν στον Υπουργό Οικονομικών τις αξιώσεις τους, υποβάλλοντας συγχρόνως και τους τίτλους, στους οποίους στηρίζουν τα δικαιώματα που προβάλλουν.

3. Ως προς τον καθορισμό τιμής μονάδας αποζημίωσης και την περαιτέρω διαδικασία απαλλοτρίωσης εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων.

4. Μετά την πάροδο άπρακτης της εξάμηνης προθεσμίας της παραγράφου 2 τυχόν αξιώσεις για αποζημίωση, που δεν αναγγέλλθηκαν στον Υπουργό Οικονομικών κρίνονται κατά την τακτική διαδικασία.

5. Μετά τον προσωρινό καθορισμό του τιμήματος της απαλλοτρίωσης και την κατάθεσή του, οι αξιώσεις που αναγγέλλθηκαν στρέφονται μόνο κατά του τιμήματος, που παρακατέθηκε.

6. Μετά την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας της παραγράφου 2 ή σε περίπτωση εμπρόθεσμης αναγγελίας αξιώσεων ιδιωτών για αποζημίωση, μετά την παρακατάθεση της αποζημίωσης που καθορίστηκε στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ο αιγιαλός θεωρείται ότι καθορίστηκε οριστικά και η απόδειξή του για τη Διοίκηση και τα Δικαστήρια γίνεται μόνο με την έκθεση και το διάγραμμα του άρθρου 4.

#### **Άρθρο 11**

##### **Έργα και εγκαταστάσεις που υπάρχουν στον αιγιαλό και την παραλία**

1. Μετά την λήξη σύμβασης που έχει συναφθεί από το Δημόσιο, τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.), ή τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού ή τους Ο.Τ.Α. με τρίτους ή τη λήξη παραχώρησης του Δημοσίου κατ' εφαρμογή διατάξεων αναπτυξιακών νόμων, που αφορούν τεχνικά έργα τα οποία έχουν γίνει μέσα στον αιγιαλό ή την παραλία και έχουν εκτελεσθεί ύστερα από άδεια αρμόδιας αρχής, ο Υπουργός Οικονομικών και ο καθ' ύλην

αρμόδιος Υπουργός, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου κατά περίπτωση Περιφερειακού, Νομαρχιακού ή Κεντρικού Συμβουλίου Χ.Ο.Π., της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, του αρμόδιου κατά τόπο Ο.Τ.Α., σε περίπτωση δε έργων προς εξυπηρέτηση πλωτών μέσων και σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. και του Υ.Ε.Ν., αποφασίζουν αιτιολογημένα, για τη διατήρηση ή όχι αυτών και καθορίζουν τη χρήση τους.

2. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου αυτού καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ή σε περίπτωση που αφορούν βιομηχανικές μονάδες, εγκαταστάσεις πετρελαιοειδών, επιχειρήσεις μεταλλευτικών, λατομικών και βιομηχανικών ορυκτών, με κοινή υπουργική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Ανάπτυξης.

#### **Άρθρο 12**

##### **Προστατευτικά έργα - προσχώσεις**

1. Αν η Επιτροπή του άρθρου 3 διαπιστώσει ότι η ακτή διαβρώνεται από τη θάλασσα, επιτρέπεται η κατασκευή, κατά τις διατάξεις περί δημοσίων έργων, των αναγκαίων τεχνικών έργων στον αιγιαλό, την παραλία ή στη θάλασσα για την αποτροπή της διάβρωσης.

2. Αν από τη διάβρωση απειλείται ιδιωτικό κτήμα, μπορεί να επιτραπεί στον κύριό του να κατασκευάσει με δαπάνη του προ της ιδιοκτησίας του, και με την επίβλεψη μηχανικού, που έχει από το νόμο σχετικό δικαίωμα, τα ανωτέρω προστατευτικά έργα βάσει μελέτης που έχει εγκριθεί από τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, που θα έχει και τον έλεγχο του έργου.

3. Τα έργα των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου ανήκουν στο Δημόσιο, το οποίο μπορεί να τα καταργεί ή να τα μετατρέπει οποτεδήποτε για λόγους δημοσίου συμφέροντος και ασφάλειας ή εθνικής άμυνας χωρίς καμία υποχρέωσή του, για αποζημίωση ή για καταβολή της δαπάνης του ιδιώτη. Τα έργα αυτά εκτελούνται κατόπιν αδείας του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν., του Υ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Πολιτισμού και απλή γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (Ε.Π.Α.Ε.) ύστερα από εμπεριστατωμένη ακτομηχανική μελέτη θεωρημένη από τη Διεύθυνση Λιμενικών Έργων της Γ.Γ.Δ.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθώς και ύστερα από την προβλεπόμενη από το ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α') μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Σε περίπτωση παραδοσιακών οικισμών απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου γι' αυτούς Υπουργού.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., που εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν., του Υ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Πολιτισμού και απλή γνώμη του Υπουργείου Γεωργίας/Διεύθυνσης Αλιείας, μπορεί να επιτραπεί πρόσχωση της θάλασσας για τη δημιουργία νέου αιγιαλού και παραλίας. Εφόσον η πρόσχωση πρόκειται να γίνει μπροστά από τουριστικό δημόσιο κτήμα η κοινή υπουργική απόφαση προσυπογράφεται και από τον Υπουργό Ανάπτυξης.

Με την ίδια υπουργική απόφαση καθορίζονται:

α) ο σκοπός και τα όρια κατασκευής της πρόσχωσης,

β) το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ή το Δημόσιο που θα πραγματοποιήσει την πρόσχωση και θα αναλάβει τη δαπάνη της. Προϋπόθεση για την έκδοση της υπουργικής

απόφασης αυτής είναι η σύνταξη και έγκριση αρμοδίως της τεχνικής μελέτης του έργου της πρόσχωσης, της προβλεπόμενης από το ν. 1650/1986 μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της αναφερόμενης στην προηγούμενη παράγραφο ακτομηχανικής μελέτης. Η εκτέλεση του έργου της πρόσχωσης γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 14 του παρόντος.

5. Τα ακίνητα που δημιουργούνται από τη μετατόπιση προς τη θάλασσα του ορίου του αιγιαλού ή της παραλίας λόγω εκτέλεσης τεχνικών έργων ή προσχώσεων ανήκουν στο Δημόσιο και καταγράφονται ως δημόσια κτήματα.

6. Αν γίνουν προσχώσεις χωρίς άδεια ή με υπέρβαση της άδειας ή δεν εκτελούνται νόμιμα, τα σχετικά έργα δεν επιτρέπεται η αναχάραξη του αιγιαλού ή της παραλίας. Οι εκτάσεις που δημιουργούνται από τις προσχώσεις αυτές θεωρούνται αιγιαλός.

### **Άρθρο 13**

#### **Παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού, παραλίας**

1. Η παραχώρηση της απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας γίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, έναντι ανταλλάγματος κατά τις διατάξεις για την εκμίσθωση δημόσιων κτημάτων, πλην του αιγιαλού και παραλίας κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων, τη διαχείριση των οποίων έχει η αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού. Σε Ο.Τ.Α., φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης Λιμένων, οργανισμούς κοινής ωφέλειας και Ν.Π.Δ.Δ. η παραχώρηση δύναται να γίνει και απευθείας με ή χωρίς αντάλλαγμα.

2. Είναι δυνατή η παραχώρηση, με τη διαδικασία και τους όρους του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, της απλής χρήσης αιγιαλού για την άσκηση δραστηριοτήτων, που εξυπηρετούν τους λουομένους ή την αναψυχή του κοινού (όπως εκμίσθωση θαλάσσιων μέσων αναψυχής, καθισμάτων, ομπρελών, λειτουργία τροχηλάτου αναψυκτηρίου κ.λπ.). Αν παραχωρηθεί η χρήση αιγιαλού για την εκμίσθωση καθισμάτων και ομπρελών, η έκταση αιγιαλού κάθε παραχώρησης δεν δύναται να υπερβαίνει τα 500 τ.μ.. Εάν στον ίδιο αιγιαλό υπάρχουν περισσότερες παραχωρήσεις για την εκμίσθωση ομπρελών και καθισμάτων, πρέπει μεταξύ των διάφορων χώρων του αιγιαλού που έχουν παραχωρηθεί να υφίσταται ενδιάμεση απόσταση ελεύθερης ζώνης τουλάχιστον εκατό (100) μέτρων. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζονται εάν πρόκειται να παραχωρηθεί αιγιαλός για να εκμισθωθούν καθίσματα και ομπρέλες από εκείνους που έχουν γειτονικά καταστήματα και μόνο για το χώρο εμπρός από τα καταστήματά τους.

3. Είναι δυνατή η παραχώρηση με τη διαδικασία και τους όρους που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1, χωρίς δημοπρασία, της απλής χρήσης αιγιαλού για ένα χρόνο σε αυτούς, που έχουν όμορες ξενοδοχειακές εν γένει επιχειρήσεις, κάμπινγκ ή κέντρα αναψυχής, για τους σκοπούς που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου προς εξυπηρέτηση των πελατών τους. Το αντάλλαγμα για την παραχώρηση της απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας που έχουν ανακηρυχθεί Τουριστικά Δημόσια Κτήματα (Τ.Δ.Κ.), ως και των κτισμάτων ή εν γένει των εγκαταστάσεων που υφίστανται επ' αυτών, καθορίζεται με απόφαση του φορέα που ασκεί τη διοίκηση και διαχείριση του Τ.Δ.Κ., κατά τη διέπουσα αυτόν νομοθεσία. Το

αντάλλαγμα, το οποίο δύναται να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, για την παραχώρηση της απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας πλην των Τ.Δ.Κ. σε όμορες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που καταβάλλεται στο Δημόσιο, υπολογίζεται από τον πολλαπλασιασμό του ενός δευτέρου (1/2) της τιμής δίκλινου δωματίου μετά λουτρού, χωρίς λοιπές επιβαρύνσεις, όπως η τιμή αυτή καθορίζεται από τον Ε.Ο.Τ. για κάθε ξενοδοχειακή επιχείρηση επί των αριθμό των κλινών αυτής. Σε περίπτωση που το προκύπτει κατά τα ανωτέρω αντάλλαγμα τελεί σε δυσαναλογία προς το μίσθωμα που προκύπτει βάσει των μισθωτικών συνθηκών της περιοχής ή προς το καθοριζόμενο βάσει του άρθρου 22 του ν. 2238/1994 (ΦΕΚ 151 Α'), καταβάλλεται στο Δημόσιο το αντάλλαγμα του εδαφίου αυτού. Δυσαναλογία μεταξύ πρώτου και δεύτερου τρόπου υπολογισμού του ανταλλάγματος θεωρείται ότι υπάρχει όπου η μεταξύ τους απόκλιση είναι τουλάχιστον πενήντα εκατοστά (50/100).

4. Απλή χρήση του αιγιαλού και της παραλίας είναι κάθε χρήση, εφόσον από αυτή δεν παραβιάζεται ο προορισμός τους ως κοινοχρήστων πραγμάτων και δεν επέρχεται αλλοίωση στη φυσική μορφολογία τους.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών επιτρέπεται η απευθείας παραχώρηση με ή χωρίς αντάλλαγμα της απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας σε δήμους και κοινότητες για την άσκηση των δραστηριοτήτων της παραγράφου 2. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

### **Άρθρο 14**

#### **Παραχώρηση αιγιαλού, παραλίας για την εκτέλεση έργων**

1. Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού, παραλίας, συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλάσσιου χώρου, ή του πυθμένα, για την εκτέλεση έργων που εξυπηρετούν εμπορικούς, βιομηχανικούς, συγκοινωνιακούς, λιμενικούς ή άλλου είδους σκοπούς, που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών κατά τη διαδικασία που προβλέπει η επόμενη παράγραφος. Η παραχώρηση μπορεί να περιλαμβάνει και απλή χρήση αιγιαλού και παραλίας για την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών των έργων αυτών. Η διαδικασία αυτή απαιτείται και για τα έργα του Δημοσίου στους παραπάνω χώρους.

2. α) Ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτηση προς την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία, η οποία συνοδεύεται από τεχνικό φάκελο σύμφωνα με το άρθρο 8 της κοινής απόφασης (ΚΥΑ) 69269/5387/24.10.90 (ΦΕΚ 678 Β') των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας, Γεωργίας, Πολιτισμού, Εμπορικής Ναυτιλίας, Τουρισμού, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Μεταφορών και Επικοινωνιών.

β) Η Κτηματική Υπηρεσία διαβιβάζει μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός το σχετικό φάκελο στους παρακάτω αναφερόμενους για να διατυπώσουν μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών τη σύμφωνη γνώμη τους, κατά τις αρμοδιότητες καθενός για την εκτέλεση των έργων:

1) Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Διεύθυνση Χωροταξίας και Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού ή τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος-

Χωροταξίας της αρμόδιας Περιφέρειας (σε τρία αντίγραφα) για την προέγκριση χωροθέτησης.

2) Γ.Ε.Ν. (σε δύο αντίγραφα).

3) Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας.

4) Νομαρχιακή Επιτροπή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (Ν.Ε.ΧΩ.Π.).

5) Υπουργείο Πολιτισμού (σε τρία αντίγραφα).

6) Ε.Ο.Τ..

7) Υπουργείο Γεωργίας για έργα σε λιμένες και ποταμούς, ως και για την κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου με σκοπό την προστασία επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών.

8) Τεχνική Υπηρεσία του οικείου Ο.Τ.Α. Α' βαθμού και σε περίπτωση μη ύπαρξής της στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών (Δ.Τ.Υ.) της οικείας Νομαρχίας.

9) Το Υπουργείο Ανάπτυξης, όταν πρόκειται για παραχώρηση αιγιαλού σε βιομηχανικές μονάδες, εγκαταστάσεις πετρελαιοειδών και σε επιχειρήσεις μεταλλευτικών, λατομικών και βιομηχανικών ορυκτών.

γ) Μετά την προέγκριση χωροθέτησης και τη διατύπωση των συμφωνιών γνώμων της προηγούμενης περίπτωσης β' εκπνέεται και εγκρίνεται η μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και τα προβλεπόμενα από την ΚΥΑ 69269/5387/24.10.1990 (ΦΕΚ 678 Β'). Ακολούθως μετά από σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν., για θέματα εθνικής άμυνας και ασφάλειας της ναυσιπλοΐας, σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας για λόγους ορθολογικής ναυτιλιακής ανάπτυξης, προστασίας αιγιαλού, παραλίας, ελέγχου και ασφάλειας της ναυσιπλοΐας και συγκοινωνίας και σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού για λόγους προστασίας αρχαίων, εγκρίνεται αρμοδίως η οριστική μελέτη, κατά τη σύνταξη της οποίας λαμβάνονται υπόψη υποχρεωτικά οι εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι. Η εγκεκριμένη οριστική μελέτη με τις ανωτέρω γνώμες διαβιβάζεται στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία για την έκδοση της απόφασης παραχώρησης.

3. Επιτρέπεται κατά τη διαδικασία των παραγράφων 1 και 2 η παραχώρηση αιγιαλού, παραλίας, θάλασσας ή πυθμένα και: α) για σκοπούς κοινωφελείς ή αναβάθμισης του περιβάλλοντος εφόσον τα έργα εκτελούνται από το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. ή επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, β) για ναυαγιοκατασκευές έργα βάσει μελετών, που έχουν εγκριθεί από τη Γ.Γ.Α., γ) για έργα εξυπηρέτησης υδατοκαλλιεργειών, δ) για ερευνητικούς σκοπούς και ε) για προσταμμωτικά έργα ή έργα ανάπλασης από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή από ξενοδοχειακές τουριστικές μονάδες στο χώρο που βρίσκεται μπροστά από αυτές.

4. Στα έργα που μπορούν να εκτελεσθούν για την επιδίωξη των σκοπών των παραγράφων 1, 3 και 6 περιλαμβάνονται και η τοποθέτηση υποθαλάσσιων αγωγών και καλωδίων εν γένει, ναυδέντων, πλωτών προβλητών και εξεδρών και η πόντιση τεχνητών υφάλων.

5. Επιτρέπεται να τοποθετηθούν στη θάλασσα, χωρίς επέμβαση στον αιγιαλό, με απόφαση της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας, που εκδίδεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής, του Γ.Ε.Ν., της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, της αρμόδιας υπηρεσίας περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και γνώμης του οικείου Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, πλωτές εξέδρες επιφάνειας μέχρι 100 μ<sup>2</sup>, και για εποχιακή χρήση μέχρι έξι (6) μηνών, για την επιδίωξη σκοπών που προβλέπονται στις κείμενες διατάξεις καθώς και για πολιτιστικούς σκοπούς. Για την παραχώρηση δεν απαιτείται η διαδικασία

που προβλέπεται στην παράγραφο 2. Δεν επιτρέπεται η παραχώρηση για χρήση των εξεδρών ως εστιατορίων ή κέντρων αναψυχής. Με απόφαση του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής.

6. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Εμπορικής Ναυτιλίας που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας μετά από γνώμη της Επιτροπής Δημοσίων Κτημάτων, στην οποία μετέχει ειδικώς για την περίπτωση αυτή και αντιπρόσωπος του προτείνοντος Υπουργείου, επιτρέπεται η χωρίς δημοπρασία, απευθείας, παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού και παραλίας, θάλασσας ή πυθμένα και του υπεδάφους του σε αυτούς που έχουν ιδρύσει ή έχουν την πρόθεση να ιδρύσουν, σε ιδιωτικούς χώρους, επί των οποίων έχουν κυριότητα ή εμπράγματο δικαίωμα χρήσης με ενοχική σχέση, εμπορικές επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται χύδην φορτία, εργοστάσια ή άλλες βιομηχανικές ή βιοτεχνικές επιχειρήσεις ή σε αυτούς που εκμεταλλεύονται μεταλλεία ή λατομεία, για να κατασκευάσουν προβλήτες ή άλλα έργα, προοριζόμενα να εξυπηρετούν τις παραπάνω επιχειρήσεις τους ή τις επιχειρήσεις τρίτων που διακινούν όμοια φορτία. Αυτοί που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο καταβάλλουν ετησίως αποζημίωση, που καθορίζεται ανά πενταετία κατά τη διαδικασία του άρθρου 5 του ν. 5895/1933 (ΦΕΚ 335 Α') με πρωτόκολλο, το οποίο συντάσσεται από τριμελή επιτροπή που αποτελείται από δύο υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών: α) τον Προϊστάμενο του τμήματος Αιγιαλού και Παραλίας της Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας και β) τον Προϊστάμενο του τμήματος Αντικειμενικού Προσδιορισμού Φορολογητέας Αξίας Ακινήτων της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών και από δημόσιο υπάλληλο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, που ορίζεται από τον οικείο Υπουργό. Η χρησιμοποίηση των έργων και των εγκαταστάσεων γενικά από τρίτους υπόκειται σε αντάλλαγμα, το οποίο καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εμπορικής Ναυτιλίας και εισπράττεται ως δημόσιο έσοδο. Αν δεν αποδοθεί, εκδίδεται, μετά από γνώμη του αρμοδίου Λιμεναρχείου, απόφαση του προϊσταμένου της ως άνω Κτηματικής Υπηρεσίας αμέσως εκτελεστή, με την οποία επιβάλλεται σε βάρος του καθυστερούντος παραχωρησιούχου, εκτός από το μη αποδοθέν αντάλλαγμα, και πρόστιμο ίσο με το τριπλάσιο του ανταλλάγματος που δεν αποδόθηκε.

7. Η κατασκευή των έργων, που απαιτούνται στο πλαίσιο της παραπάνω παραχώρησης, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, τηρουμένων των γενικών και ειδικών πολεοδομικών διατάξεων, καθώς και των οικείων διατάξεων για τους λιμένες. Η κατασκευή των έργων δεν μπορεί να αρχίσει εάν προηγουμένως η απόφαση παραχώρησης δεν κατατεθεί στην αρμόδια Λιμενική αρχή και δεν εκδοθεί από αυτή σχετική, αστυνομικής φύσεως, άδεια. Για τα έργα έχει εφαρμογή η διάταξη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 12. Ο επιβλέπων μηχανικός είναι υπεύθυνος για την κατασκευή του έργου, σύμφωνα με την πράξη παραχώρησης και την εγκεκριμένη οριστική μελέτη.

8. Έργα καθαρισμού του πυθμένος στις προβλήτες από προσχώσεις που προέρχονται από απώλειες φορτοεκφορτωνόμενου υλικού και για την επαναφορά σε αυτόν του βάθους που προβλέπεται από τη μελέτη κατασκευής των έργων και εγκαταστάσεων, επιτρέπονται κατόπιν άδειας της αρμόδιας Λιμενικής αρχής της περιοχής, η

οποία εκδίδεται μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου στον οποίο έχει παραχωρηθεί η χρήση αιγιαλού και παραλίας. Στη σχετική άδεια θα ορίζεται και ο τρόπος διάθεσης του υλικού που θα αποκομίζεται από τον καθαρισμό του πυθμένα της θάλασσας. Άδειες κατασκευής και χρήσης λιμενικών έργων που έχουν χορηγηθεί ισχύουν και για όλες τις παραπάνω χρήσεις.

### **Άρθρο 15** **Γενικές ρυθμίσεις για τις παραχωρήσεις**

1. Οι παραχωρήσεις αιγιαλού, παραλίας, όχθης και παρόχθιας ζώνης υπόκεινται πάντοτε σε μονομερή ανάκληση από το Δημόσιο για λόγους δημόσιου συμφέροντος, εθνικής άμυνας, συγκοινωνιακούς, δημόσιας τάξης και ασφάλειας ή δημόσιας υγείας και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

2. Στις πράξεις παραχώρησης μπορούν να τίθενται οποιοδήποτε όροι ή περιορισμοί, ιδίως για λόγους ασφάλειας, δημόσιας ανάγκης ή εθνικής άμυνας, προστασίας αρχαίων, όπως όροι για κατασκευή κεκλιμένων επιπέδων ή άλλων έργων προς εξυπηρέτηση αναγκών των ενόπλων δυνάμεων.

3. Η αξιοποίηση του αιγιαλού και της παραλίας με την παραχώρηση και την εκτέλεση έργων δεν πρέπει να εμποδίζει την ελεύθερη προσέγγιση των πολιτών στη θάλασσα, εκτός αν τούτο επιβάλλεται για λόγους εθνικής άμυνας, δημόσιας τάξης και ασφάλειας, προστασίας αρχαίων, του περιβάλλοντος ή της δημόσιας υγείας.

4. Απαγορεύεται η παραχώρηση της αποκλειστικής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας, εκτός αν τούτο επιβάλλεται για λόγους εθνικής άμυνας, δημόσιας τάξης ή ασφάλειας ή προστασίας αρχαίων.

5. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 6 του άρθρου 14 και άλλων ειδικών διατάξεων ο παραχωρησιούχος δεν επιτρέπεται να μεταβιβάσει ολικά ή μερικά το δικαίωμά του σε άλλον ή να συνάψει οποιαδήποτε σχέση γι' αυτό, με ή χωρίς αντάλλαγμα, που να αφορά την έκταση, που παραχωρήθηκε ή τις εγκαταστάσεις και γενικά τα έργα πάνω σε αυτή, χωρίς έγκριση του Υπουργού Οικονομικών, σε περίπτωση δε που ο παραχωρησιούχος είναι Ο.Τ.Α. και του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η παράβαση της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου συνεπάγεται αυτοδικαίως την ανάκληση της παραχώρησης. Για την αυτοδίκαιη αυτή έκπτωση από την παραχώρηση εκδίδεται διαπιστωτική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία κοινοποιείται στον παραχωρησιούχο. Με την ίδια απόφαση διατάσσεται διοικητικώς και η κατάληψη από το Δημόσιο των έργων που κατασκευάστηκαν.

6. Η πράξη παραχώρησης δεν υποκαθιστά τις τυχόν απαιτούμενες από άλλες διατάξεις (πολεοδομικές κ.λπ.) άδειες.

### **Άρθρο 16** **Παραχώρηση νησιδών του Δημοσίου και αβαθών θαλάσσιων εκτάσεων**

1. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν., του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, του Υπουργείου Πολιτισμού, του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, καθώς και του Υπουργείου Γεωργίας, για σκοπούς που ανήκουν στην αρμοδιότητά του, επιτρέπεται η παραχώρηση,

σύμφωνα με τις διατάξεις για τα δημόσια κτήματα, της χρήσης νησιδών, υφάλων, σκοπέλων και αβαθών θαλάσσιων εκτάσεων και του συνεχόμενου αιγιαλού και της παραλίας για την εξυπηρέτηση σκοπών, γεωργικών, κτηνοτροφικών (όπως εκτροφή εν γένει ζώων, εγκατάσταση μελισσοκομείων, κοχλιοτροφείων), ναυταθλητικών, τουριστικών, σκοπών αλιείας, ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας, εθνικής άμυνας και ασφάλειας και περιβαλλοντικής έρευνας. Στην περίπτωση παραχώρησης για σκοπό περιβαλλοντικής έρευνας εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Το Γ.Ε.Ν. και το Υπουργείο Πολιτισμού με τη διατύπωση της γνώμης τους καθορίζουν και τους όρους της παραχώρησης.

2. Η κατά την παράγραφο 1 παραχώρηση γίνεται μόνον εφόσον η συγκεκριμένη χρήση ή δραστηριότητα δεν αντίκειται σε συγκεκριμένο χωροταξικό σχεδιασμό ή ειδικές διατάξεις καθορισμού χρήσεων γης.

3. Επιτρέπεται κατά τον ίδιο τρόπο και για τους σκοπούς της παραγράφου 1, αλλά χωρίς δημοπρασία, η κατά χρήση παραχώρηση νησιδών του Δημοσίου σε αγροτικούς, αγροτοβιομηχανικούς, γεωργικούς, κτηνοτροφικούς και αλιευτικούς συνεταιρισμούς, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα.

4. Για την εκτέλεση έργων στα πλαίσια παραχώρησης του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 14 και 15.

5. Η παραχώρηση της παραγράφου 1 γίνεται μετά από δημοπρασία, η οποία ενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη μίσθωση δημοσίων κτημάτων. Είναι δυνατόν να γίνει και απευθείας παραχώρηση σε Ν.Π.Δ.Δ. ή επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, αλλά και σε ιδιώτες, εφόσον όμως στην τελευταία περίπτωση μετά τη διενέργεια δύο τουλάχιστον δημοπρασιών δεν εκδηλώθηκε ενδιαφέρον άλλων ιδιωτών και δεν αναπτύχθηκε πραγματικός συναγωνισμός σύμφωνα με αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Τα πρακτικά της δημοπρασίας υπόκεινται σε κάθε περίπτωση στην έγκριση του Υπουργού Οικονομικών.

6. Επιτρέπεται χωρίς δημοπρασία η παραχώρηση κατά την παράγραφο 1 του δικαιώματος για την κατασκευή γέφυρας από την παραλία μέχρι νησίδα, η οποία είτε ανήκει κατά κυριότητα σε ιδιώτη είτε παραχωρήθηκε κατά τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων μετά από γνώμη της Διεύθυνσης Πολεοδομικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

7. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 15 έχουν ανάλογη εφαρμογή και στις παραχωρήσεις του παρόντος άρθρου.

### **Άρθρο 17** **Αιγιαλός σε περιοχές εθνικής άμυνας και ασφάλειας**

1. Σε παραλιακές περιοχές στις οποίες υπάρχουν εγκαταστάσεις, που εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας και ασφάλειας, αναστέλλεται για όσο διαρκεί η εξυπηρέτηση αυτή ο κοινόχρηστος χαρακτήρας του αιγιαλού και της παραλίας.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας είναι δυνατόν να αναστέλλεται ο καθορισμός του αιγιαλού και της παραλίας στις περιοχές αυτές.

### **Άρθρο 18** **Ζώνη λιμένα**

1. Σε κάθε παράκτια περιοχή, όπου συντρέχει λόγος δημιουργίας ή επέκτασης λιμένα, καθορίζεται έκταση ξηράς και θάλασσας, συνεχής ή διακεκομμένη στην οποία ο αρμόδιος φορέας διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα μπορεί να εκτελέσει, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί λιμενικών ταμείων και στα πλαίσια ανάπτυξης του λιμενικού δυναμικού της χώρας, έργα που απαιτούνται για την εξυπηρέτηση της εμπορικής, επιβατικής, ναυτιλιακής, τουριστικής και αλιευτικής κίνησης και γενικότερα της εύρυθμης λειτουργίας του λιμένα. Η έκταση αυτή καλείται ζώνη λιμένα και διακρίνεται σε χερσαία και θαλάσσια.

2. Τα έργα της προηγούμενης παραγράφου εκτελούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας μετά από σύμφωνη γνώμη των Υπουργείων Εμπορικής Ναυτιλίας, Πολιτισμού και του Γ.Ε.Ν.. Σε έργα λιμένων των οποίων οι μελέτες επιβλέπονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (εθνικής ή μεζονος σημασίας κ.λπ.), απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Η εγκεκριμένη οριστική μελέτη των έργων αποστέλλεται αμέσως μετά την έγκρισή της με ευθύνη του αρμόδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία.

3. Για την έναρξη εκτέλεσης των έργων της παραγράφου 1 απαιτείται άδεια της αρμόδιας λιμενικής αρχής.

4. Η παράγραφος 4 του άρθρου 12 έχει εφαρμογή και στις προσχώσεις που γίνονται στη ζώνη λιμένα.

### **Άρθρο 19** **Χερσαία ζώνη λιμένα**

1. Η χερσαία ζώνη λιμένα αποτελείται από τον αιγιαλό και τους αναγκαίους συνεχόμενους παραλιακούς χώρους για την εκτέλεση των έργων που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο. Όπου υπάρχει σχέδιο πόλεως, το όριο της χερσαίας ζώνης δεν μπορεί να επεκταθεί πέρα από την πλησιέστερη ρυμοτομική γραμμή του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως. Όπου δεν υπάρχει σχέδιο ρυμοτομίας, το όριο της χερσαίας ζώνης καθορίζεται με ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 5 του άρθρου 7.

2. Όπου υπάρχει εγκεκριμένο σχέδιο ρυμοτομίας και η χερσαία ζώνη είναι ανεπαρκής για τις ανάγκες του λιμένα, τότε αυτή μπορεί να επεκταθεί και πέραν του ορίου της παραγράφου 1, με την προϋπόθεση ότι προηγουμένως θα τροποποιηθεί το εγκεκριμένο σχέδιο ρυμοτομίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Οι κατά τις διατάξεις αυτές υποχρεώσεις των Ο.Τ.Α. λόγω ρυμοτομίας βαρύνουν τον αρμόδιο φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα.

3. Στην αρμοδιότητα ενός φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα μπορούν να υπάγονται περισσότεροι του ενός λιμένες.

4. Σε διώρυγες ή στενές θάλασσες η χερσαία ζώνη μπορεί να επεκταθεί και στην απέναντι ακτή, εφόσον αυτή δεν περιλαμβάνεται στην περιοχή άλλου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα.

5. Επιτρέπεται με δαπάνες του αρμόδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα η περίφραξη ολόκλη-

ρης ή μέρους της χερσαίας ζώνης λιμένα. Τα τμήματα που περιφράσσονται και ο τρόπος περίφραξης καθορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας μετά από πρόταση του φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα ή της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής, με έγκριση της Επιτροπής Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠ.Α.Ε.) και σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Οι γνώμες αυτές παρέχονται μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη λήψη από το Γ.Ε.Ν. και το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας του σχετικού εγγράφου.

### **Άρθρο 20** **Θαλάσσια ζώνη λιμένα**

1. Η θαλάσσια ζώνη περιλαμβάνει τις λεκάνες λιμένων (συνεχόμενες με τον αιγιαλό ή τυχόν κατασκευασμένα κρηπιδώματα, μώλους, προβλήτες) και έκταση θάλασσας μέχρι απόσταση πεντακοσίων (500) μέτρων από τις ακτές της χερσαίας ζώνης. Η έκταση αυτή περιορίζεται και από τις δύο πλευρές από νοητό τόξο κύκλου, με κέντρο το άκρο της χερσαίας ζώνης και ακτίνα πεντακοσίων μέτρων και περικλείει τη θαλάσσια έκταση από σημείο του αιγιαλού, που κείται σε απόσταση πεντακοσίων μέτρων από το άκρο της χερσαίας ζώνης μέχρι να συναντήσει την ανωτέρω γραμμή σε απόσταση πεντακοσίων μέτρων από τις ακτές της χερσαίας ζώνης.

2. Αν τα νερά της θαλάσσιας ζώνης είναι αβαθή, η θαλάσσια ζώνη λιμένα δύναται να επεκταθεί και πέρα από την γραμμή των 500 μέτρων μέχρι να συναντήσει την ισοβαθή γραμμή των τριάντα (30) μέτρων.

### **Άρθρο 21** **Καθορισμός χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης λιμένα**

1. Το όριο, οι χρήσεις γης και το εν γένει σχέδιο ανάπτυξης της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης λιμένα καθορίζεται με απόφαση του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, του Γ.Ε.Ν., των Υπουργείων Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Πολιτισμού και της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας. Ο καθορισμός του ανωτέρου ορίου γίνεται με πράσινη γραμμή σε αντίγραφο του διαγράμματος καθορισμού του αιγιαλού ή σε άλλο διάγραμμα μικρότερης κλίμακας, που έχει συνταχθεί με τις ίδιες προδιαγραφές, ενημερωμένου βυθομετρικά μέχρι την ισοβαθή γραμμή των 20 μέτρων. Το διάγραμμα θεωρείται για την ακρίβεια της αποτύπωσης από την αρμόδια Τεχνική Υπηρεσία του οικείου Ο.Τ.Α., σε περίπτωση δε μη ύπαρξης αυτής από την αρμόδια Τ.Υ.Δ.Κ.. Οι πιο πάνω γνώμες παρέχονται μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη λήψη σχεδίου απόφασης του αρμόδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, που συνοδεύεται από το οικείο τοπογραφικό διάγραμμα. Σε περίπτωση που η πιο πάνω τρίμηνη προθεσμία περάσει άπρακτη, ο καθορισμός του ορίου της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης γίνεται και χωρίς τις άνω γνώμες. Με απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής.

2. Η απόφαση του φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα εγκρίνεται από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μαζί με το διάγραμμα.

3. Αντίτυπο του διαγράμματος με σημείωση του Φύλλου Εφημερίδας της Κυβερνήσεως που δημοσιεύθηκε στέλνεται:

- α) στις Διευθύνσεις Δημόσιας Περιουσίας και Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών,
- β) στο Γ.Ε.Ν.,
- γ) στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων,
- δ) στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία,
- ε) στην Τ.Υ.Δ.Κ.,
- στ) στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας,
- ζ) στην Κτηματολόγιο Α.Ε.,
- η) στην αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία,
- θ) στη Γενική Διεύθυνση Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας,
- ι) στη Γραμματεία Στήριξης Τουριστικών Λιμένων του Υπουργείου Ανάπτυξης,
- ια) στη Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού.

## Άρθρο 22

### Καθεστώς χερσαίων χώρων ζώνης λιμένα

1. Οι χώροι και όλα εν γένει τα κτήματα, που περιλαμβάνονται στη ζώνη λιμένα είναι κοινόχρηστα δημόσια κτήματα και ανήκουν στο Δημόσιο κατά κυριότητα, η χρήση όμως και η εκμετάλλευσή τους ανήκει στον οικείο φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα. Αν στη ζώνη λιμένα περιλαμβάνονται ιδιωτικά κτήματα, απαλλοτριώνονται αναγκαστικά για λόγους δημόσιας ωφέλειας υπέρ του Δημοσίου με δαπάνες του αρμόδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα και σε περίπτωση αδυναμίας του με δαπάνες του Δημοσίου σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Οι κατά τον καθορισμό ή την επέκταση ζώνης λιμένα νόμιμες παραχωρήσεις χρήσης ή μισθώσεις, που υπάρχουν μέσα σε αυτή, εφόσον εξυπηρετούνται λιμενικοί σκοποί, δεν θίγονται και υποκαθίσταται ο φορέας διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ.. Οι διατάξεις περί εμπορικών μισθώσεων δεν εφαρμόζονται για τους χώρους της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης λιμένα.

3. Όλες οι λοιπές παραχωρήσεις χρήσης ή μισθώσεις συνεχίζονται επ' ονόματι του Δημοσίου, εφόσον δεν παραβιάζεται η εξυπηρέτηση του λιμένα ή δεν πρόκειται να εκτελεσθούν λιμενικά έργα στους χώρους που καταλαμβάνουν αυτές, διαφορετικά λύονται αζημίως για το Δημόσιο. Για τη συνέχιση ή λύση τους αποφασίζουν ο Υπουργός Οικονομικών και ο καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός. Η λύση επέρχεται από την κοινοποίηση, σύμφωνα με το ν. 2717/1999 (ΦΕΚ 97 Α') «Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας», της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου στον παραχωρησιούχο ή το μισθωτή. Εάν ο παραχωρησιούχος ή ο μισθωτής έχουν καταστεί αγνώστου διαμονής, η κοινοποίηση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 84 παράγραφος 2 του ν.δ. 356/1974 (ΦΕΚ 90 Α') «Περί Κώδικος είσπραξης δημοσίων εσόδων».

## Άρθρο 23

### Καθεστώς γηπέδων που σχηματίζονται από προσχώσεις στη ζώνη λιμένα

Όλα τα γήπεδα που σχηματίζονται από προσχώσεις,

φυσικές ή τεχνητές, στη θάλασσα ή τον αιγιαλό, ή στα πλαίσια έργων, που εκτελούνται με δαπάνες των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο και χρησιμεύουν, εφόσον περιληφθούν στη ζώνη λιμένα, για τους σκοπούς αυτού και γενικά για δημόσιες ανάγκες.

## Άρθρο 24

### Παραχωρήσεις χώρων ζώνης λιμένα

1. Επιτρέπεται ο φορέας διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα με απόφαση της διοίκησής του, που εγκρίνεται, μετά από σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας να παραχωρεί, με αντάλλαγμα και για ορισμένο χρονικό διάστημα, τη χρήση χώρων που βρίσκονται μέσα στη ζώνη λιμένα. Όταν πρόκειται για παραχωρήσεις σε ζώνες λιμένων των οποίων οι μελέτες επιβλέπονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (εθνικής ή μειζονος σημασίας κ.λπ.) και συνοδεύονται από έργα, απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Για παραχώρηση χώρων της ζώνης λιμένα σε βιομηχανικές μονάδες, εγκαταστάσεις πετρελαιοειδών, μεταλλευτικές, λατομικές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις βιομηχανικών ορυκτών απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Ανάπτυξης. Στην απόφαση παραχώρησης καθορίζεται το αντάλλαγμα για τη χρήση των ανωτέρω χώρων, καθώς και οι λοιποί όροι της παραχώρησης.

2. Για παραχωρήσεις απλής χρήσης των χώρων της χερσαίας ζώνης λιμένα χρονικής διάρκειας μικρότερης του έτους, που δεν συνοδεύονται από οποιοδήποτε έργο μόνιμης ή προσωρινής φύσης, δεν απαιτούνται οι γνώμες του Γ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, αλλά μόνο απόφαση του αρμόδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, η οποία εγκρίνεται από το Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.

3. Εφόσον η παραχώρηση γίνεται σε αλλοδαπό φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2322/1953 (ΦΕΚ 66 Α').

4. Επιτρέπεται η χρησιμοποίηση από το Δημόσιο, χωρίς αντάλλαγμα, χώρων της ζώνης του λιμένα για την ανέγερση δημοσίων καταστημάτων για την εύρυθμη λειτουργία του λιμένα, ιδίως Τελωνείων, Λιμεναρχείων, Υγειονομείων, Γραφείων Πλοηγικής Υπηρεσίας, Πυροσβεστικών Σταθμών, καθώς και εγκαταστάσεων κάθε είδους για τις αμυντικές ανάγκες της χώρας. Οι χώροι αυτοί καθορίζονται κάθε φορά με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μετά από σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση των χώρων αυτών για άλλους σκοπούς.

5. Χώροι μέσα στην ζώνη λιμένα, οι οποίοι δεν είναι άμεσα αναγκαίοι για τη λειτουργία του, κατά την περί τούτου κρίση του Υπουργείου Οικονομικών και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, μετά από απλή γνώμη του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, μπορούν να εκμισθώνονται από το Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις περί διοικήσεως δημοσίων κτημάτων. Κατά τον ίδιο τρόπο γίνεται η διαχείριση από το Δημόσιο και των εντός του λιμένα νομημάτων θαλάσσης και παραλίας, όπως λουτρών, ιχθυοτροφείων, αλυκών κ.λπ., εφόσον η άσκησή τους δεν παρακωλύει τη λειτουργία του

λιμένα κατά την σχετική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και του καθ' ύλη αρμόδιου Υπουργού και μετά από απλή γνώμη του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα.

6. Χώροι της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου, υπαγόμενοι στη δικαιοδοσία φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα που έχουν μετατραπεί ή μετατρέπονται σε ανώνυμες εταιρείες κοινής ωφέλειας εκμισθώνονται από τις εταιρείες αυτές σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας, που τις διέπει.

7. Χώροι της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου, οι οποίοι έχουν μεταβιβασθεί σε Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, μπορούν να εκμισθώνονται από τους οργανισμούς αυτούς με τις διατάξεις της νομοθεσίας που τους διέπει.

## **Άρθρο 25**

### **Προγραμματικές συμβάσεις φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα**

1. Για τη μελέτη προγραμμάτων ανάπτυξης και εκτέλεσης λιμενικών έργων στη ζώνη λιμένα, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών στη ζώνη αυτή οι φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με τους Ο.Τ.Α. ή άλλους φορείς του δημόσιου τομέα. Στις συμβάσεις αυτές είναι δυνατή η συμμετοχή και επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α., Συνδέσμων Δήμων και Κοινοτήτων, συνεταιρισμών, επιμελητηρίων και επιστημονικών φορέων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που εποπτεύονται από το Δημόσιο.

2. Οι προγραμματικές συμβάσεις εγκρίνονται από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας μετά από σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Οι όροι και οι προϋποθέσεις των προγραμματικών συμβάσεων καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εμπορικής Ναυτιλίας.

3. Στις προγραμματικές συμβάσεις ορίζονται το έργο, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, οι πόροι που θα διατεθούν, τα ποσά χρηματοδότησης, τα χρονοδιαγράμματα εκτέλεσης των έργων ή των προγραμμάτων ή παροχής υπηρεσιών, καθώς και το αρμόδιο διοικητικό όργανο επίλυσης τυχόν διαφορών που θα προκύψουν.

## **Άρθρο 26**

### **Καθεστώς Δωδεκανήσου**

1. Ο παρών νόμος έχει εφαρμογή και στα νησιά του Νομού Δωδεκανήσου, εφαρμοζομένων παραλλήλως και των διατάξεων του κ.δ. 132/1929 περί Κτηματολογικού Κανονισμού Δωδεκανήσου που διατηρήθηκαν σε ισχύ με το άρθρο 8 του ν. 510/1947 (ΦΕΚ 298 Α').

2. Όσον αφορά τα νησιά του Νομού Δωδεκανήσου που υπάρχει κτηματολόγιο, στο διάγραμμα του άρθρου 4 που υποβάλλεται για τον καθορισμό αποτυπώνονται οι κτηματολογικές μερίδες και βεβαιώνεται από το αρμόδιο Κτηματολογικό γραφείο η ορθότητα των αποτυπωμένων κτηματολογικών μερίδων.

## **Άρθρο 27**

### **Προστασία αιγιαλού, παραλίας και άλλων χώρων**

1. Οι διατάξεις για την προστασία των δημοσίων κτημάτων, όπως ισχύουν κάθε φορά, έχουν εφαρμογή και

στους χώρους της θαλάσσιας ζώνης λιμένα.

2. Τα πάσης φύσεως κτίσματα και εν γένει κατασκευάσματα, τα οποία έχουν ανεγερθεί ή θα ανεγερθούν χωρίς άδεια στον αιγιαλό ή την παραλία, μετά τον καθορισμό και τη συντέλεση των απαλλοτριώσεων των άρθρων 7 και 10 κατεδαφίζονται, ανεξάρτητα από το χρόνο ανέγερσής τους ή αν κατοικούνται ή άλλως πως χρησιμοποιούνται. Εξαιρούνται κτίσματα και κατασκευάσματα που τελούν υπό την προστασία του Υπουργείου Πολιτισμού. Προς τούτο ο προϊστάμενος της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας εκδίδει πρωτόκολλο κατεδάφισης, το οποίο κοινοποιεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2717/1999 «Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας», σε εκείνον που έχει ανεγείρει αυθαίρετως, ο οποίος οφείλει εντός τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίηση να κατεδαφίσει τα κτίσματα και να άρει τα πάσης φύσεως κατασκευάσματα από τον αιγιαλό ή την παραλία.

3. Αν δεν καταστεί δυνατή η εξακρίβωση της ταυτότητας αυτού που ανήγειρε το παράνομο κτίσμα ή κατασκευή, η Κτηματική Υπηρεσία δημοσιεύει σχετική πρόσκληση σε μία τοπική εφημερίδα, αν εκδίδεται στην περιοχή της αυθαίρετης κατασκευής, και σε μία ημερήσια εφημερίδα, αν εκδίδεται στην περιοχή της αυθαίρετης κατασκευής, και σε μία ημερήσια εφημερίδα της Πρωτεύουσας του Κράτους, προς οποιονδήποτε γνωρίζει εκείνο που έχει ανεγείρει, για να γνωστοποιήσει στην υπηρεσία την ταυτότητά του. Μετά την άπρακτη πάροδο τριάντα (30) ημερών από την τελευταία δημοσίευση εκδίδεται το πρωτόκολλο κατεδάφισης κατά αγνώστου.

4. Αν είναι γνωστή η ταυτότητα αυτού, που ανήγειρε το παράνομο κτίσμα ή κατασκευή, αλλά είναι άγνωστη η διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής του ή είναι κάτοικος αλλοδαπής, το παραπάνω πρωτόκολλο κοινοποιείται σε αυτόν ως άγνωστης διαμονής σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 84 του ν.δ. 356/1974 «Περί Κώδικος εισπράξεως δημοσίων εσόδων».

5. Και στις τρεις περιπτώσεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου το πρωτόκολλο κατεδάφισης τοιχοκολλείται στο υπό κατεδάφιση κτίσμα ή κατασκευή και στο κατάστημα του δήμου ή της κοινότητας, στην περιοχή του οποίου αυτό βρίσκεται. Για την τοιχοκόλληση συντάσσεται έκθεση από τον δημόσιο, δημοτικό ή κοινοτικό υπάλληλο που την ενήργησε, η οποία αποστέλλεται στην Κτηματική Υπηρεσία. Η κατεδάφιση γίνεται μετά την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση του πρωτοκόλλου και την τοιχοκόλλησή του.

6. Η κατεδάφιση ενεργείται με ευθύνη του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας και σε περίπτωση αδυναμίας με τεχνική υποστήριξη που διατίθεται από την Τεχνική Υπηρεσία της αρμόδιας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ύστερα από αίτημα του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Η κατεδάφιση γίνεται σύμφωνα με τις πολεοδομικές διατάξεις, κατόπιν πρότασης του προϊσταμένου της Κτηματικής Υπηρεσίας. Η δαπάνη κατεδάφισης βαρύνει αυτόν που έχει ανεγείρει αυθαίρετως και εισπράττεται ως δημόσιο έσοδο κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

7. Τα χωρίς άδεια ή καθ' υπέρβαση της άδειας έργα και εν γένει κατασκευές μέσα στη θάλασσα αίρονται και απομακρύνονται ανεξάρτητα από τον τρόπο χρησιμοποίησής τους. Εξαιρούνται κτίσματα και κατασκευάσματα που τελούν υπό την προστασία του Υπουργείου Πολιτισμού. Προς τούτο η Κτηματική Υπηρεσία, μετά από πρόταση της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής, συντάσσει πρωτό-

κολλο κατεδάφισης, άρσης και απομάκρυνσης των ανωτέρω έργων ή κατασκευών. Για το πρωτόκολλο αυτό και την εκτέλεσή του εφαρμόζονται ανάλογα οι παράγραφοι 2 έως και 6 του παρόντος άρθρου. Η τοιχοκόλληση του πρωτοκόλλου γίνεται μόνο στο αρμόδιο Λιμεναρχείο. Αν από τα πιο πάνω έργα ή κατασκευές μέσα στη θάλασσα δημιουργείται, κατά την περί τούτου κρίση της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής, κίνδυνος για την ασφαλή διεξαγωγή της ναυσιπλοΐας ή προθεσμία της παραγράφου 5 για την εκτέλεση του πρωτοκόλλου περιορίζεται σε επτά (7) ημέρες. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Εμπορικής Ναυτιλίας καθορίζονται ο τρόπος κατεδάφισης και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού. Με την απόφαση αυτή μπορεί να προβλεφθεί η εκτέλεση του πρωτοκόλλου από υπηρεσία του Δημοσίου ή του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, ως και η ανάθεση της υλοποίησής της σε ιδιωτικό φορέα.

8. Αίτηση προσωρινής ρύθμισης της νομής ή κατοχής ή αίτηση αναστολής εκτέλεσης της κατεδάφισης, άρσης ή απομάκρυνσης ενώπιον οποιουδήποτε Διοικητικού ή Πολιτικού Δικαστηρίου ή άλλης Αρχής δεν επιτρέπεται.

9. Για έργα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 14 και έχουν γίνει πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα, χωρίς άδεια ή με υπέρβαση αυτής, είναι δυνατόν μετά από αιτιολογημένη κρίση της Διοίκησης, να εκδοθεί γι' αυτά η σχετική άδεια κατά τη διαδικασία του άρθρου 14 του παρόντος νόμου, εφόσον δεν παραβιάζονται οι ισχύουσες σχετικές διατάξεις, εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις έκδοσης της άδειας αυτής και υποβληθεί προς τούτο αίτηση στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) μηνών από την ισχύ του παρόντος νόμου. Η αίτηση αυτή συνοδεύεται από τεχνική περιγραφή του έργου, τοπογραφικό διάγραμμα 1:500, φωτογραφίες και χάρτη της ευρύτερης περιοχής με την ακριβή θέση του έργου. Εντός περαιτέρω αποκλειστικής προθεσμίας ενός έτους απαιτείται, για την έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομικών επί της πιο πάνω αίτησης, η υποβολή των δικαιολογητικών, που προβλέπονται από το άρθρο 14. Για τη νομιμοποίηση των πιο πάνω έργων καταβάλλεται προηγούμενως η αποζημίωση για την αυθαίρετη χρήση του αιγιαλού ή παραλίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

10. Προκειμένου για έργα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 14 τα οποία έχουν κατασκευαστεί στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα μέχρι την ισχύ του παρόντος νόμου από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., η κατά την προηγούμενη παράγραφο αίτηση έκδοσης της σχετικής άδειας μπορεί να υποβληθεί μέσα σε δύο (2) έτη από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου.

### **Άρθρο 28**

#### **Καθορισμός χώρων που εξομοιώνονται με ζώνη λιμένα**

1. Ο καθορισμός των χώρων που εξομοιώνονται με ζώνη λιμένα της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του ν. 2575/1998 (ΦΕΚ 23 Α') γίνεται με απόφαση του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και του Υπουργείου Οικονομικών. Οι πιο πάνω γνώμες παρέχονται μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη λήψη της απόφασης του αρμόδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλ-

ευσης λιμένα, αλλά αν η προθεσμία αυτή περάσει άπρακτη, ο καθορισμός των χώρων του προηγούμενου εδαφίου γίνεται και χωρίς τις άνω γνώμες. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εμπορικής Ναυτιλίας και Οικονομικών καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής.

2. Η απόφαση του φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα εγκρίνεται από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

### **Άρθρο 29**

#### **Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις**

1. Όποιος χωρίς άδεια ή με υπέρβαση αυτής ή με άδεια που εκδίδεται κατά παράβαση του νόμου αυτού επιφέρει στον αιγιαλό, την παραλία, τη θάλασσα, τον πυθμένα, τη ζώνη λιμένα, τη μεγάλη λίμνη, πλεύσιμο ποταμό, όχθη ή παρόχθια ζώνη μεγάλης λίμνης ή πλεύσιμου ποταμού οποιαδήποτε μεταβολή με την κατασκευή, τροποποίηση ή καταστροφή έργων ή του εδάφους ή του πυθμένα με τη λήψη χώματος, λίθων ή άμμου ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο, ανεξάρτητα αν με τον τρόπο αυτόν επήλθε ζημιά σε οποιονδήποτε, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και με τα πρόστιμα που επιβάλλονται διοικητικά σύμφωνα με την παράγραφο 23 του άρθρου 3 του ν. 2242/1994, που εφαρμόζεται κατά τα λοιπά. Τα πρόστιμα του προηγούμενου εδαφίου επιβάλλονται, όσον αφορά τις όχθες μεγάλων λιμνών και πλεύσιμων ποταμών, από την αρμόδια κατά τόπο Κτηματική Υπηρεσία.

2. Με την ποινή της προηγούμενης παραγράφου τιμωρούνται και όσοι υπάλληλοι εκδίδουν άδεια κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

3. Τρίτος που κατά παράβαση της παραγράφου 5 του άρθρου 15 του παρόντος νόμου κάνει οποιαδήποτε χρήση των εκεί αναφερόμενων εγκαταστάσεων ή εν γένει έργων τιμωρείται με την ποινή της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και με πρόστιμο ισόποσο με το λιμενικό τέλος, που καταβάλλεται στον πλησιέστερο λιμένα για τη χρήση παρόμοιων έργων ή λιμενικών εγκαταστάσεων, το οποίο βεβαιώνεται σε βάρος του αυθαίρετου χρήστη με απόφαση, άμεσα εκτελεστή, της αρμόδιας λιμενικής αρχής και εισπράττεται σύμφωνα με το ν.δ. 356/1974 «Περί Κώδικος εισπράξεως δημοσίων εσόδων».

### **Άρθρο 30**

#### **Εγκατάσταση υδατοκαλλιεργειών**

Για τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών απαιτείται, εκτός από τις προϋποθέσεις, που προβλέπονται από την ειδική για αυτές νομοθεσία, και η σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν., του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και του Υπουργείου Πολιτισμού.

### **Άρθρο 31**

#### **Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων**

1. Οι διατάξεις του νόμου αυτού για τον καθορισμό του αιγιαλού, παλαιού αιγιαλού και παραλίας, ως και οι διατάξεις για τη διοίκηση, διαχείριση και προστασία τούτων εφαρμόζονται αναλόγως και για τις όχθες, τις παλαιές όχθες και τις παρόχθιες ζώνες των μεγάλων λιμνών και των πλεύσιμων ποταμών με τις ακόλουθες παρεκκλίσεις.

Για τις παραχωρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 14 δεν απαιτείται γνώμη του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού

(Γ.Ε.Ν.) και του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας (Υ.Ε.Ν.). Για τον καθορισμό της όχθης, παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης δεν απαιτείται γνώμη του Γ.Ε.Ν. και στην Επιτροπή του άρθρου 3 αντί του εκπροσώπου του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας συμμετέχει, ως μέλος, υπάλληλος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με ειδικότητα γεωπόνου, ιχθυολόγου ή δασολόγου και ως πέμπτο μέλος, υδραυλικός μηχανικός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.).

2. Σε διώρυγες, διαύλους, τεχνητούς λιμένες, που δημιουργούνται από φυσικά ή τεχνητά αίτια στην ξηρά με είσοδο της θάλασσας και είναι πλεύσιμοι, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του παρόντος νόμου.

### **Άρθρο 32**

#### **Μέτρα για την προστασία της δημόσιας περιουσίας, καθορισμός αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού σε περιοχές που κηρύσσονται υπό κτηματογράφηση**

1. Αν κηρυχθεί περιοχή υπό κτηματογράφηση, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 2308/1995 (ΦΕΚ 114 Α'), η ανώνυμη εταιρεία ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε. υποχρεούται, να αποστείλει, πριν από την κατά το άρθρο 4 του άνω νόμου, πρώτη ανάρτηση των στοιχείων της Κτηματογράφησης και για το έγκυρο της ανάρτησης αυτής, στην αρμόδια ή τις αρμόδιες Κτηματικές Υπηρεσίες, στις οποίες υπάγεται η περιοχή αυτή, αντίγραφα των προσωρινών κτηματολογικών διαγραμμάτων και πινάκων (των άρθρων 3 και 4 του ν. 2308/1995).

2. Σε περίπτωση που η περιοχή που κηρύχθηκε υπό κτηματογράφηση ή τμήμα αυτής βρέχεται από θάλασσα ή περιλαμβάνει μεγάλη λίμνη ή πλεύσιμο ποταμό, η υποχρέωση αποστολής κατά την παράγραφο 1 περιλαμβάνει και κτηματογραφικό - υψομετρικό διάγραμμα κλίμακας τουλάχιστον 1:1.000, που απεικονίζει παράκτια ή παρόχθια ζώνη πλάτους τριακοσίων (300) μέτρων προς την ξηρά.

Το διάγραμμα αυτό εντός μηνός από την παραλαβή του ελέγχεται και θεωρείται με μέριμνα της Κτηματικής Υπηρεσίας και τίθεται υπόψη της Επιτροπής του άρθρου 3 στην πρώτη τακτική συνεδρίασή της για τον καθορισμό του αιγιαλού, της παραλίας και του τυχόν παλαιού αιγιαλού ή της όχθης, της παρόχθιας ζώνης και της τυχόν παλαιάς όχθης.

3. Σε περιοχές που κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου έχει ήδη γίνει η ανάρτηση των στοιχείων της κτηματογράφησης, τα διαγράμματα και οι πίνακες των παραγράφων 1 και 2 αποστέλλονται από την ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε. στις αρμόδιες Κτηματικές Υπηρεσίες εντός δύο (2) μηνών από την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 5 του άρθρου αυτού. Στις περιοχές αυτές δεν επιτρέπεται η δεύτερη ανάρτηση του άρθρου 9 του ν. 2308/1995 πριν από την παρέλευση: α) τεσσάρων (4) μηνών και β) ενός (1) έτους και έξι (6) μηνών από την ημερομηνία παραλαβής των διαγραμμάτων και πινάκων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού από τις αρμόδιες Κτηματικές Υπηρεσίες κατ'αντιστοιχία για κάθε περίπτωση.

Για κτηματογραφούμενες περιοχές που η διαδικασία του άρθρου 9 του ν. 2308/1995 έχει προηγηθεί της έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, η προθεσμία της προσφυγής της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 2308/1995 παρατείνεται για το Δημόσιο αντίστοιχα κατά τους

χρόνους που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο.

4. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ιδίως αν ο παλαιός αιγιαλός εκτείνεται σε μεγάλο βάθος προς την ξηρά και αποβαίνει δαπανηρή η απεικόνισή του με τις κλίμακες της παραγράφου 2, είναι δυνατή η χάραξή του σε διάγραμμα με κλίμακα τουλάχιστον 1:5.000. Για το διάγραμμα όμως του αιγιαλού και της παραλίας έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση αυτή οι κλίμακες της παραγράφου 2.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) και Οικονομικών ρυθμίζονται οι προδιαγραφές σύνταξης του κτηματογραφικού - υψομετρικού διαγράμματος των παραγράφων 2 και 4, οι κλίμακες απεικόνισης των αντιγράφων των κτηματολογικών διαγραμμάτων της παραγράφου 1, τα ζητήματα των τυχόν απαιτούμενων δαπανών σύνταξης ή έκδοσης των διαγραμμάτων αυτών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

### **Άρθρο 33**

#### **Τεκμήριο ωφέλειας ιδιοκτητών απαλλοτριούμενων ακινήτων**

1. Το τεκμήριο της ωφέλειας των ιδιοκτητών κατά τις διατάξεις του ν. 653/1977 (ΦΕΚ 214 Α') είναι μαχητό και κρίνεται, μετά την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης Εφετείο, κατά την ειδική διαδικασία του παρόντος άρθρου.

2. Ο εικαζόμενος ιδιοκτήτης ή ο αξιών δικαιώματα επί του απαλλοτριωμένου, εφόσον θεωρεί ότι δεν υφίσταται το τεκμήριο της ωφέλειας, μπορεί με αίτησή του να ζητήσει από το φορέα του έργου τη διόρθωση του κτηματολογικού πίνακα κήρυξης της απαλλοτρίωσης. Η υποβολή της αίτησης δεν αναστέλλει τις διαδικασίες της απαλλοτρίωσης.

3. Η αίτηση υποβάλλεται εντός ανατρεπτικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την έκδοση της απόφασης περί προσωρινού ή απευθείας οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης και παραπέμπεται μετά τη λήξη της προθεσμίας προς εξέταση σε τριμελή Επιτροπή αποτελούμενη από ένα μηχανικό του αρμόδιου από το σκοπό της απαλλοτρίωσης φορέα, ως Πρόεδρο, έναν υπάλληλο της Κτηματικής Υπηρεσίας του νομού στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η απαλλοτριούμενη έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής και έναν εμπειρογνώμονα οριζόμενο με αναπληρωτή, σύμφωνα με το άρθρο 372 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, με απλή πράξη, της οποίας αντίγραφο αποστέλλεται στον Πρόεδρο της Επιτροπής. Τα λοιπά μέλη της Επιτροπής και οι αναπληρωτές τους ορίζονται με απόφαση του αρμοδίου για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης.

4. Η Επιτροπή συγκαλείται από τον Πρόεδρο αυτής και μετά από αυτοψία και έλεγχο των στοιχείων προβαίνει το αργότερο εντός τριών (3) μηνών στη σύνταξη έκθεσης σχετικά με την ωφέλεια ή μη του ακινήτου λόγω του έργου, αιτιολογώντας πλήρως τους λόγους και συνδεδεώντας τους ίδια με τη δυνατότητα πρόσβασης του ακινήτου στο έργο ή τα έργα που περιλαμβάνονται στη ζώνη απαλλοτρίωσης, τη δημιουργία επιπτώσεων στις χρήσεις του ακινήτου και την κατά τις ισχύουσες διατάξεις αρτιότητα και οικοδομησιμότητά του.

5. Στα μέλη της Επιτροπής μετά την ολοκλήρωση του έργου της καταβάλλεται εφάπαξ αποζημίωση, που καθο-

ρίζεται με απόφαση του αρμόδιου για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης εντός των δι' αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών καθοριζόμενων ορίων και προϋποθέσεων και βαρύνει τον υπόχρεο προς αποζημίωση.

6. Η αίτηση του ιδιώτη μαζί με την έκθεση της Επιτροπής και τα στοιχεία της απαλλοτρίωσης αποστέλλονται, από την αρχή που κήρυξε την αναγκαστική απαλλοτρίωση, στο κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου δικαστήριο.

Ο Πρόεδρος του δικαστηρίου ορίζει δικάσιμο σε χρόνο όχι βραχύτερο από τριάντα (30) ημέρες ούτε μικρότερο από σαράντα (40) ημέρες από την κατάθεση των στοιχείων σε αυτό, εφαρμοζομένων και στην περίπτωση αυτή των σχετικών με την επίδοση διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 20 του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων. Το δικαστήριο εκτιμώντας ελεύθερα τα αποδεικτικά μέσα που προσήχθησαν από τους διαδικούς γενικά, οφείλει να εκδώσει οριστική απόφαση μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης.

Κατά της απόφασης του Εφετείου επιτρέπεται μόνο το ένδικο μέσο της αναίρεσης, εφαρμοζομένων και στην περίπτωση αυτή των διατάξεων του άρθρου 22 του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων.

7. Οι συνέπειες της παραγράφου 4 του άρθρου 9 του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων ισχύουν και στην περίπτωση που η σχετική με το τεκμήριο της ωφέλειας απόφαση του Εφετείου εκδοθεί μετά τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης, μη επιτρεπομένου σε κάθε περίπτωση του καθορισμού νέας τιμής μονάδος.

Όποιοι δεν κλητεύθηκε ούτε έλαβε μέρος στη δίκη για τον καθορισμό της αποζημίωσης δικαιούται να ζητήσει με αίτησή του τη διόρθωση των κτηματολογικών στοιχείων μέσα σε πέντε (5) έτη από τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης και σε περίπτωση που αποδεδειγμένα έχει λάβει γνώση, μέσα σε έξι (6) μήνες από τότε που αυτός έλαβε γνώση.

### Άρθρο 34

Αντικαθίσταται το άρθρο 1 του ν.δ. 439/1970 (ΦΕΚ 36 Α') ως εξής:

«1. Σε παραλιακές εκτάσεις που βρίσκονται: α) εκτός περιοχών που διέπονται από εγκεκριμένα σχέδια πόλεως, β) εκτός οριοθετημένων οικισμών με πληθυσμό κάτω των 2.000 κατοίκων και γ) εκτός περιοχών που διέπονται από ειδικό καθεστώς χρήσεων γης και όρων δόμησης, η κάθε κατασκευή έργου υποδομής ή κτιρίου τοποθετείται σε απόσταση τουλάχιστον πενήντα (50) μέτρων από το όριο του αιγιαλού, όπως αυτό καθορίζεται κατά τις κείμενες διατάξεις.

2. Οι περιορισμοί της προηγούμενης παραγράφου δεν έχουν εφαρμογή: α) σε έργα που εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας και ασφάλειας, β) σε βιομηχανίες και βιοτεχνίες, που, λόγω της φύσεώς τους, πρέπει να εγκαθίστανται σε παραλιακούς χώρους και γ) σε κάθε είδους έργα που εκτελούνται από το Δημόσιο, τα λιμενικά ταμεία, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους δημόσιους οργανισμούς και επιχειρήσεις και τα οποία εξυπηρετούν λιμενικούς, συγκοινωνιακούς, βιομηχανικούς, περιβαλλοντικούς, πολιτιστικούς, αθλητικούς, επιστημονικούς ή άλλους σκοπούς δημοσίου συμφέροντος ή κοινής ωφέλειας, που προβλέπονται από τις κείμενες

διατάξεις. Για τα παραπάνω έργα απαιτείται η προέγκριση χωροθέτησης και έγκριση περιβαλλοντικών όρων, όπως αυτές προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις.»

### Άρθρο 35

#### Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

1. Δεν θίγονται από τον παρόντα νόμο οι διατάξεις του α.ν. 376/1936 (ΦΕΚ 546 Α'), τα άρθρα 24 έως και 32 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α'), καθώς και όλες οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, που αφορούν την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, την εξυπηρέτηση της εθνικής άμυνας και της ασφάλειας της Χώρας.

2. Εξακολουθούν να διέπονται από τις ισχύουσες μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού διατάξεις, οι εκκρεμείς υποθέσεις που αφορούν τον καθορισμό αιγιαλού και παραλίας καθώς και συναφή θέματα.

3. Από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου καταργούνται ο α.ν. 2344/1940, το άρθρο 60 του π.δ. 11/12.11.1929 (ΦΕΚ 399 Α') «Περί Διοικήσεως Δημοσίων Κτημάτων» και η υπ' αριθμ. 1032058/1555/0010/ΠΟΛ 1147/30.5.1989 εγκύκλιος διαταγή του Υπουργείου Οικονομικών, η οποία κυρώθηκε με το ν. 1882/1990 (ΦΕΚ 43 Α'). Διατηρείται η ειδική νομοθεσία για το καθεστώς του Αγίου Όρους, όπως αυτό καθορίζεται από το άρθρο 105 του Συντάγματος, τον καταστατικό χάρτη του Αγίου Όρους και το κυρωτικό αυτού ν.δ. της 10/16.9.1926.

Τροποποιείται το άρθρο 100 του π.δ. 284/1988 (ΦΕΚ 128 Α') ως προς την Επιτροπή καθορισμού των ορίων αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού.

4. Παραμένουν σε ισχύ: α) τα άρθρα 3 και 14 του ν. 2730/1999 (ΦΕΚ 130 Α'), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν σήμερα, β) ο ν. 2160/1993 (ΦΕΚ 118 Α') εκτός της παραγράφου 21 του άρθρου 6 του νόμου αυτού που καταργείται και γ) οι ειδικές διατάξεις περί αιγιαλού, παραλίας, θάλασσας, λιμένων και αλιείας.

### Άρθρο 36

#### Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει:

α. Των διατάξεων του άρθρου 33 μετά την πάροδο τεσσάρων (4) μηνών από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εφαρμόζεται και για τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που δεν έχουν μέχρι της ισχύος του συντελεσθεί. Στις περιπτώσεις που κατά την έναρξη ισχύος του ίδιου αυτού άρθρου έχει παρέλθει η ανατρεπτική προθεσμία της παραγράφου 3 αυτού, η ανατρεπτική αυτή προθεσμία παρατείνεται για δύο (2) μήνες από την έναρξη ισχύος του.

β. Των λοιπών διατάξεων, από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός και αν ορίζεται διαφορετικά από αυτές.

Αθήνα, 26 Σεπτεμβρίου 2001

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,  
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ  
ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ  
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Βάσω Παπανδρέου

Γιάννος Παπαντωνίου

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Αθ.-Απ. Τσοχατζόπουλος  
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,  
ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ  
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝΝικ. Χριστοδουλάκης  
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Κώστας Λαλιώτης

Μιχ. Σταθόπουλος

ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Γιώργος Ανωμερίτης

Ευάγ. Βενιζέλος

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Χρ. Παπουτσης

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ**

(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

**στο σχέδιο νόμου «Για τον αιγιαλό, την παραλία και άλλες διατάξεις»**

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

**Α. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού**

1. Ετήσια δαπάνη από τη διεύρυνση των μελών της επιτροπής καθορισμού αιγιαλού και παραλίας (άρθρο 3), από τις απαλλοτριώσεις εμπορικών δικαιωμάτων ιδιωτών που εμπίπτουν στην παραλία, ιδιωτικών κτημάτων κ.λπ. (άρθρα 7, 10, 22), από την κατασκευή των αναγκαίων τεχνικών έργων στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα για την αποτροπή της διάβρωσης της ακτής (άρθρο 12) κ.λπ., από την καταβολή αποζημίωσης στα μέλη της Επιτροπής, της οποίας έργο είναι η σύνταξη έκθεσης σχετικά με την ωφέλεια ή μη ακινήτου λόγω έργου (άρθρο 33) κ.λπ., το ύψος της οποίας δεν μπορεί να προσδιοριστεί.

2. Εφάπαξ δαπάνη από τη σύνταξη του κτηματολογικού - υψομετρικού διαγράμματος (άρθρο 32).

Οι ανωτέρω δαπάνες θα αντιμετωπισθούν από τις εγγεγραμμένες πιστώσεις στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

**Β. Επί του προϋπολογισμού των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) (επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό)**

Ετήσια δαπάνη ακαθόριστη σε βάρος του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων από τη δυνατότητα συνεισφοράς στην αποζημίωση για την αναγκαστική απαλλοτρίωση των ακινήτων που καταλαμβάνει η παραλία, εφόσον ωφελούνται από τη δημιουργία της παραλίας αυτής (άρθρο 7).

Η ανωτέρω δαπάνη θα αντιμετωπισθεί από τις εγγεγραμμένες πιστώσεις στον προϋπολογισμό των ανωτέρω φορέων.

**Γ. Επί του προϋπολογισμού των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων**

Δαπάνη από την εκτέλεση έργων σε κάθε παράκτια περιοχή όπου συντρέχει λόγος δημιουργίας ή επέκτασης λιμένα (άρθρο 18), από την περίφραξη ολόκληρης ή μέρους της χερσαίας ζώνης λιμένα (άρθρο 19), την απαλλοτρίωση ιδιωτικών κτημάτων που περιλαμβάνονται στη Ζώνη Λιμένα, το ύψος της οποίας δεν μπορεί να καθοριστεί (άρθρο 22).

Η ανωτέρω δαπάνη θα αντιμετωπισθεί από τις εγγεγραμμένες πιστώσεις στον προϋπολογισμό των ανωτέρω φορέων.

Αθήνα, 26 Σεπτεμβρίου 2001

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γιάννος Παπαντωνίου

Αριθμ. 134/8/2001

**Ε Κ Θ Ε Σ Η****Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους**

(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

**στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Οικονομικών «Για τον αιγιαλό, την παραλία και άλλες διατάξεις»**

Με τις διατάξεις του ανωτέρω νομοσχεδίου θεσπίζονται τα ακόλουθα:

1.α. Προσδιορίζονται οι όροι αιγιαλός, παραλία, όχθη, λιμένας κ.λπ. και ορίζεται ότι αυτά είναι πράγματα κοινόχρηστα και ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο.

β. Ορίζεται ότι φορέας διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα είναι ο «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Ανώνυμη Εταιρεία» (Ο.Λ.Π. Α.Ε.), ο «Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης Ανώνυμη Εταιρεία» (Ο.Λ.Θ. Α.Ε.), τα Λιμενικά Ταμεία και κάθε άλλος δημόσιος φορέας ή φορέας της αυτοδιοίκησης ή ιδιωτικός ή μικτός φορέας, που έχει κατά νόμο την ευθύνη της διοίκησης και της εκμετάλλευσης του λιμένα. Επίσης προβλέπεται ότι ο παλαιός αιγιαλός και η παλαιά όχθη ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και καταγράφονται ως δημόσια κτήματα.

γ. Μεταβάλλεται η σύνθεση της επιτροπής καθορισμού των ορίων του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού στη σύνθεση της οποίας προστίθεται και Γραμματέας, ο οποίος ορίζεται υπάλληλος της Κτηματικής Υπηρεσίας. (άρθρα 1-3)

2.α. Ορίζεται ότι με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές για τη σύνταξη του διαγράμματος του αιγιαλού και της παραλίας.

β. Η Επιτροπή καθορισμού των ορίων του αιγιαλού καθορίζει τις οριογραμμές του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού εντός μηνός από την εισαγωγή της υπόθεσης σε αυτή και συντάσσει σχετική έκθεση.

γ. Η έκθεση και το διάγραμμα επικυρώνονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και δημοσιεύονται μα-

ζί με την επικυρωτική αυτή απόφαση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, οπότε ο καθορισμός καθίσταται οριστικός. (άρθρα 4-6)

3.α. Εμπράγματα δικαιώματα ιδιωτών, επί ακινήτων της παραλίας, απαλλοτριώνονται λόγω δημόσιας ωφέλειας με και από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, που επικυρώνει την έκθεση και το διάγραμμα του αιγιαλού και της παραλίας, χωρίς να απαιτείται άλλη πρόσθετη διαδικασία για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) παραχωρούν χωρίς αντάλλαγμα στο Δημόσιο τα εμπράγματα δικαιώματά τους επί ακινήτων, που βρίσκονται στην παραλία.

β. Δήμοι και κοινότητες, που ωφελούνται από τη δημιουργία της παραλίας, δύνανται να συνεισφέρουν στην αποζημίωση για την αναγκαστική απαλλοτρίωση των ακινήτων που καταλαμβάνει η παραλία, κατά τα οριζόμενα στα προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ειδικά για κάθε περίπτωση. (άρθρο 7)

4.α. Ορίζεται ότι, πριν από την έγκριση ή επέκταση του σχεδίου πόλης ή από οποιαδήποτε εκποίηση ή παραχώρηση δημόσιου κτήματος ή από την εκτέλεση λιμενικών, βιομηχανικών, τουριστικών και συγκοινωνιακών έργων ή από την έκδοση άδειας για οικοδομικές εργασίες, εφόσον οι πράξεις αυτές αναφέρονται σε ακίνητα, που απέχουν μέχρι εκατό (100) μέτρα από την ακτογραμμή, απαιτείται να γίνει, με ποινή ακυρότητας των πράξεων αυτών, ο καθορισμός του αιγιαλού και της παραλίας στην περιοχή αυτή. Οι διατάξεις αυτές δεν εφαρμόζονται προκειμένου για εκμισθώσεις ή παραχωρήσεις δημοσίων λιμνών και θαλασσών με σκοπό την αλιευτική εκμετάλλευση σύμφωνα με την αλιευτική νομοθεσία, εφόσον δεν κατασκευάζονται μόνιμα κτίσματα.

β. Τμήματα ιδιωτικών κτημάτων, τα οποία χαρακτηρίστηκαν από την επιτροπή καθορισμού των ορίων αιγιαλού ως μη ιδιωτικά αλλά ότι ανήκουν στον αιγιαλό, θεωρούνται αναγκαστικώς απαλλοτριωθέντα υπέρ του Δημοσίου, για να περιληφθούν στον αιγιαλό.

γ. Στους κυρίους των κτημάτων αυτών και σε αυτούς που αξιώνουν άλλα δικαιώματα σε αυτά, παρέχεται εξάμηνη προθεσμία από τη δημοσίευση της έκθεσης της επιτροπής, εντός της οποίας οφείλουν να αναγγείλουν στον Υπουργό Οικονομικών τις αξιώσεις τους, υποβάλλοντας συγχρόνως και τους τίτλους, στους οποίους στηρίζουν τα δικαιώματα που προβάλλουν. Ως προς τον καθορισμό τιμής μονάδας αποζημίωσης και την περαιτέρω διαδικασία απαλλοτρίωσης εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων.

δ. Μετά την πάροδο άπρακτης της εξάμηνης αυτής προθεσμίας τυχόν εμπράγματα δικαιώματα οποιουδήποτε ή αξιώσεις για αποζημίωση, που δεν αναγγέληκαν στον Υπουργό Οικονομικών, αρμόδια είναι τα τακτικά δικαστήρια. (άρθρα 8-10)

5.α. Μετά τη λήξη της σύμβασης που είχε συναφθεί από το Δημόσιο και τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.) ή τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού ή τους Ο.Τ.Α. με τρίτους ή τη λήξη παραχώρησης του Δημοσίου κατ' εφαρμογή διατάξεων αναπτυξιακών νόμων, που αφορούν τεχνικά έργα που έχουν γίνει μέσα στον αιγιαλό ή την παραλία και έχουν εκτελεσθεί ύστερα από άδεια αρμόδιας αρχής, ο Υπουργός Οικονομικών και ο καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου κατά περίπτωση Περιφερειακού, Νομαρχιακού ή Κεντρικού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περι-

βάλλοντος (Σ.Χ.Ο.Π.), του αρμόδιου κατά τόπο Ο.Τ.Α. και σε περίπτωση έργων προς εξυπηρέτηση πλωτών μέσων και του Γ.Ε.Ν. και Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, αποφασίζουν αιτιολογημένα για τη διατήρηση ή όχι αυτών και καθορίζουν τη χρήση τους.

β. Αν η επιτροπή καθορισμού αιγιαλού και παραλίας διαπιστώσει ότι η ακτή διαβρώνεται από τη θάλασσα, επιτρέπεται η κατασκευή, κατά τις διατάξεις περί δημοσίων έργων, των αναγκαίων τεχνικών έργων στον αιγιαλό, στην παραλία ή στη θάλασσα για την αποτροπή της διάβρωσης. Αν από τη διάβρωση απειλείται ιδιωτικό κτήριο, μπορεί να επιτραπεί στον κύριό του να κατασκευάσει με δαπάνη του, τα ανωτέρω προστατευτικά έργα βάσει μελέτης που έχει εγκριθεί από τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, που θα έχει και τον έλεγχο του έργου.

γ. Τα έργα αυτά ανήκουν στο Δημόσιο, το οποίο μπορεί να τα καταργεί ή να τα μετατρέψει οποτεδήποτε για λόγους δημοσίου συμφέροντος και ασφάλειας ή εθνικής άμυνας χωρίς καμία υποχρέωση για αποζημίωση ή για καταβολή της δαπάνης του ιδιώτη.

δ. Με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, μπορεί να επιτραπεί η πρόσχωση της θάλασσας για τη δημιουργία νέου αιγιαλού και παραλίας.

ε. Τα ακίνητα που δημιουργούνται από τη μετατόπιση προς τη θάλασσα του ορίου του αιγιαλού ή της παραλίας λόγω εκτέλεσης τεχνικών έργων ή προσχώσεων ανήκουν στο Δημόσιο και καταγράφονται ως δημόσια κτήματα. (άρθρα 11-12)

6.α. Η παραχώρηση της απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας γίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, έναντι ανταλλάγματος κατά τις διατάξεις για την εκμίσθωση δημοσίων κτημάτων πλην του αιγιαλού και παραλίας κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων, τη διαχείριση των οποίων έχει η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού. Σε Ο.Τ.Α., φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων, οργανισμούς κοινής ωφέλειας και Ν.Π.Δ.Δ. η εν λόγω παραχώρηση δύναται να γίνει και απευθείας με ή χωρίς αντάλλαγμα.

β. Το αντάλλαγμα για την παραχώρηση της απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας που έχουν ανακρυχθεί Τουριστικά Δημόσια Κτήματα (Τ.Δ.Κ.) ως και των κτισμάτων ή εν γένει των εγκαταστάσεων που υφίστανται επί αυτών, καθορίζεται με απόφαση του φορέα που ασκεί τη διοίκηση και διαχείριση του Τ.Δ.Κ.. Επίσης καθορίζεται η διαδικασία υπολογισμού του ανταλλάγματος και η δυνατότητα αναπροσαρμογής του με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, για την παραχώρηση της απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας.

γ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημοσίας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών επιτρέπεται η απευθείας παραχώρηση με ή χωρίς αντάλλαγμα της απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας σε δήμους και κοινότητες για την άσκηση των δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν τους λουόμενους ή την αναψυχή του κοινού.

δ. Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού, παραλίας, συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλάσσιου χώρου ή του πυθμένα, για την εκτέλεση έργων που εξυπηρετούν εμπορικούς, βιομηχανικούς, συγκοινωνιακούς, λιμενικούς ή άλλου είδους σκοπούς, που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

ε. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διαδικασία παραχώρησης δικαιώματος για εκτέλεση έργων, τον τρόπο καταβολής ανταλλάγματος για τη χρησιμοποίηση λιμενικών εγκαταστάσεων από τρίτους, καθώς και τις κυρώσεις σε περίπτωση μη απόδοσης του εν λόγω ανταλλάγματος κ.λπ. (άρθρα 13-14)

7.α. Ορίζεται ότι οι παραχωρήσεις αιγιαλού, παραλίας, όχθης και παρόχθιας ζώνης, υπόκεινται πάντοτε σε μονομερή ανάκληση από το Δημόσιο για λόγους δημοσίου συμφέροντος, εθνικής άμυνας, συγκοινωνιακούς, δημόσιας τάξης και ασφάλειας ή δημόσιας υγείας και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

β. Απαγορεύεται η παραχώρηση της αποκλειστικής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας, εκτός αν τούτο επιβάλλεται για λόγους εθνικής άμυνας, δημόσιας τάξης ή ασφάλειας ή προστασίας αρχαίων.

γ. Ο παραχωρησιούχος δεν επιτρέπεται να μεταβιβάσει ολικά ή μερικά το δικαίωμά του σε άλλον ή να συνάψει οποιαδήποτε σχέση γι' αυτό, με ή χωρίς αντάλλαγμα, που να αφορά την έκταση που παραχωρήθηκε ή τις εγκαταστάσεις και γενικά τα έργα πάνω σε αυτή, χωρίς έγκριση του Υπουργού Οικονομικών. (άρθρο 15)

8.α. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν., του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, του Υπουργείου Πολιτισμού, του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του Υπουργού Γεωργίας, επιτρέπεται η παραχώρηση, σύμφωνα με τις διατάξεις για τα δημόσια κτήματα, της χρήσης νησίδων, υφάλων, σκοπέλων και αβαθών θαλάσσιων εκτάσεων και του συνεχόμενου αιγιαλού και της παραλίας για την εξυπηρέτηση σκοπών γεωργικών, κτηνοτροφικών, ναυταθλητικών, τουριστικών, αλείας, ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας, εθνικής άμυνας και ασφάλειας και περιβαλλοντικής έρευνας.

β. Η παραχώρηση αυτή γίνεται κατόπιν δημοπρασίας, η οποία ενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη μίσθωση δημόσιων κτημάτων. Είναι δυνατόν να γίνει και απευθείας παραχώρηση σε Ν.Π.Δ.Δ. ή επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας αλλά και σε ιδιώτες υπό προϋποθέσεις. Επιτρέπεται χωρίς δημοπρασία η παραχώρηση του δικαιώματος για την κατασκευή γέφυρας από την παραλία μέχρι νησίδα, η οποία είτε ανήκει κατά κυριότητα σε ιδιώτη είτε παραχωρήθηκε σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις μετά από γνώμη της Διεύθυνσης Πολεοδομικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

γ. Σε παραλιακές περιοχές, στις οποίες υπάρχουν εγκαταστάσεις, που εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας και ασφάλειας, αναστέλλεται για όσο διαρκεί η εξυπηρέτηση αυτή ο κοινόχρηστος χαρακτήρας του αιγιαλού και της παραλίας.

δ. Προσδιορίζεται η χερσαία και θαλάσσια ζώνη λιμένα και ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διαδικασία καθορισμού χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης λιμένα. (άρθρα 16-21)

9.α. Ορίζεται ότι οι χώροι και όλα εν γένει τα κτήματα, που περιλαμβάνονται στη ζώνη λιμένα είναι κοινόχρηστα δημόσια κτήματα και ανήκουν στο Δημόσιο κατά κυριότητα, η χρήση όμως και η εκμετάλλευσή τους ανήκει στον οικείο φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα.

β. Αν στη ζώνη λιμένα περιλαμβάνονται ιδιωτικά κτήματα, απαλλοτριώνονται αναγκαστικά για λόγους δημόσιας ωφέλειας υπέρ του Δημοσίου με δαπάνες του αρμόδιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα και

σε περίπτωση αδυναμίας τους με δαπάνες του Δημοσίου σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

γ. Όλα τα γήπεδα που σχηματίζονται από προσχώσεις, φυσικές ή τεχνητές, στη θάλασσα ή τον αιγιαλό ή στα πλαίσια έργων, που εκτελούνται με δαπάνες των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο και χρησιμεύουν, εφόσον περιληφθούν στη ζώνη λιμένα, για τους σκοπούς αυτού και γενικά για δημόσιες ανάγκες. (άρθρα 22-23)

10.α. Επιτρέπεται ο φορέας διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα να παραχωρεί, με αντάλλαγμα και για ορισμένο χρονικό διάστημα τη χρήση χώρων, που βρίσκονται μέσα στη ζώνη λιμένα, με απόφαση της διοίκησής του, που εγκρίνεται από το Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας. Στην απόφαση παραχώρησης καθορίζεται το αντάλλαγμα για τη χρήση των ανωτέρω χώρων, καθώς και οι λοιποί όροι της παραχώρησης.

β. Επιτρέπεται η χρησιμοποίηση από το Δημόσιο, χωρίς αντάλλαγμα, χώρων της ζώνης του λιμένα για τη ανέγερση δημόσιων καταστημάτων, για την εύρυθμη λειτουργία του λιμένα, ιδίως Τελωνείων, Λιμεναρχείων, Υγειονομείων, Γραφείων Πλοηγικής Υπηρεσίας, Πυροσβεστικών Σταθμών, καθώς και εγκαταστάσεων κάθε είδους για τις αμυντικές ανάγκες της χώρας.

γ. Χώροι εντός της ζώνης του λιμένα, οι οποίοι δεν είναι άμεσα αναγκαίοι για τη λειτουργία του, μπορούν να εκμισθώνονται από το Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις περί διοικήσεως δημόσιων κτημάτων. Κατά τον ίδιο τρόπο γίνεται η διαχείριση από το Δημόσιο και των εντός του λιμένα νομημάτων θαλάσσης και παραλίας, όπως λουτρών, ιχθυοτροφείων, αλυκών κ.λπ., εφόσον η άσκηση τους δεν παρακωλύει τη λειτουργία του λιμένα.

δ. Παρέχεται η δυνατότητα στους φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με τους Ο.Τ.Α. ή άλλους φορείς του δημοσίου τομέα για τη μελέτη προγραμμάτων ανάπτυξης και εκτέλεσης λιμενικών έργων στη ζώνη λιμένων, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών στη ζώνη αυτή. (άρθρα 24-25)

11. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με το καθεστώς που διέπει τα νησιά του νομού Δωδεκανήσου, στα οποία υπάρχει κτηματολόγιο και ορίζεται ότι παράλληλα με τις διατάξεις του νομοσχεδίου εφαρμόζονται και οι διατάξεις του κ.δ. 132/1929 περί Κτηματολογικού Κανονισμού. (άρθρο 26)

12.α. Ορίζεται ότι οι διατάξεις για την προστασία των δημοσίων κτημάτων έχουν εφαρμογή και στους χώρους της θαλάσσιας ζώνης του λιμένα και ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τα πάσης φύσεως κτίσματα και εν γένει κατασκευάσματα, τα οποία έχουν ανεγερθεί ή θα ανεγερθούν χωρίς άδεια στον αιγιαλό ή στην παραλία κ.λπ..

β. Για τα έργα που έχουν γίνει για να εξυπηρετούν εμπορικούς, βιομηχανικούς κ.λπ. σκοπούς στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα, χωρίς άδεια ή με υπέρβαση αυτής ή κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων, είναι δυνατόν μετά από αιτιολογημένη κρίση της Διοίκησης να εκδοθεί σχετική άδεια, εφόσον κατά την έναρξη ισχύος τούτου συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις έκδοσης της άδειας αυτής και υποβληθεί προς τούτο αίτηση στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) μηνών από την ισχύ του νομοσχεδίου. Για τη νομιμοποίηση των πιο πάνω έργων καταβάλλεται προηγουμένως αποζημίωση για την αυθαίρετη χρήση του αιγιαλού ή παραλίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

γ. Προκειμένου για έργα που έχουν κατασκευαστεί στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα μέχρι την ισχύ του νομοσχεδίου από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., η αίτηση έκδοσης της σχετικής άδειας μπορεί να υποβληθεί εντός διετίας από την έναρξη ισχύος του.

δ. Ρυθμίζεται η διαδικασία καθορισμού των χώρων που εξομοιώνονται με τη ζώνη λιμένα κ.λπ.. (άρθρα 27-28)

13.α. Προβλέπεται ότι, όποιος χωρίς άδεια ή με υπέρβαση αυτής ή με άδεια που εκδίδεται κατά παράβαση των διατάξεων του νομοσχεδίου επιφέρει στον αιγιαλό, την παραλία, τη θάλασσα, τον πυθμένα, τη ζώνη λιμένα κ.λπ. οποιαδήποτε μεταβολή με την κατασκευή, τροποποίηση ή καταστροφή έργων, ανεξάρτητα αν με τον τρόπο αυτόν επήλθε ζημιά σε οποιονδήποτε, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και με τα πρόστιμα, που επιβάλλονται διοικητικώς σύμφωνα με την παράγραφο 23 του άρθρου 3 του ν. 2242/1994. Τα προαναφερόμενα πρόστιμα επιβάλλονται, όσον αφορά τις όχθες μεγάλων λιμνών και πλεύσιμων ποταμών, από την αρμόδια κατά τόπο Κτηματική Υπηρεσία.

β. Τρίτος που κατά παράβαση των προτεινόμενων διατάξεων χρησιμοποιεί τις εγκαταστάσεις ή εν γένει έργα αιγιαλού, της παραλίας κ.λπ., τιμωρείται με τις προαναφερόμενες ποινές και με πρόστιμο ισόποσο με το λιμενικό τέλος, που καταβάλλεται στον πλησιέστερο λιμένα για τη χρήση παρόμοιων έργων ή λιμενικών εγκαταστάσεων, το οποίο βεβαιώνεται σε βάρος του αυθαίρετου χρήστη με απόφαση, άμεσα εκτελεστή, της αρμόδιας Λιμενικής Αρχής και εισπράττεται σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.) κ.λπ..

(άρθρο 29)

14.α. Προβλέπεται ότι οι διατάξεις του εν λόγω νομοσχεδίου για τον καθορισμό του αιγιαλού, παλαιού αιγιαλού και παραλίας, ως και οι διατάξεις για τη διοίκηση, διαχείριση και προστασία τούτων εφαρμόζονται αναλόγως υπό ορισμένες παρεκκλίσεις και για τις όχθες, τις παλαιές όχθες και τις παρόχθιες ζώνες των μεγάλων λιμνών και των πλεύσιμων ποταμών.

β. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την επίσπευση καθορισμού του αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού σε περιοχές που κηρύσσονται από κτηματογράφηση. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) και Οικονομικών ρυθμίζονται οι προδιαγραφές σύνταξης του κτηματογραφικού - υψομετρικού διαγράμματος, τα ζητήματα της τυχόν απαιτούμενης δαπάνης σύνταξής του κ.λπ..

γ. Ρυθμίζονται θέματα αναφορικά με την πρόοδο των κτηματογραφήσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών για τη σύνταξη του Εθνικού Κτηματολογίου.

δ. Ορίζεται ότι το τεκμήριο της ωφέλειας των ιδιοκτητών κατά τις διατάξεις του ν. 653/1977 είναι μαχητό και κρίνεται, ύστερα από αίτηση του εικαζόμενου ιδιοκτήτη, σε Τριμελή Επιτροπή, από το αρμόδιο για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημίωσης των απαλλοτριωμένων ακινήτων δικαστήριο και προβλέπεται ειδική διαδικασία διαπίστωσης της ωφέλειας, η οποία δεν αναστέλλει τη διαδικασία της απαλλοτρίωσης ούτε επηρεάζει τη συντέλεσή της.

ε. Προβλέπεται ότι σε κάθε περίπτωση εξασφαλίζεται το δικαίωμα των εικαζόμενων ιδιοκτητών με τη δυνατότητα υποβολής αίτησης και μετά τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης κ.λπ..

στ. Στα μέλη της προαναφερόμενης τριμελούς Επιτρο-

πής καταβάλλεται εφάπαξ αποζημίωση, που καθορίζεται με απόφαση του αρμόδιου για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης και η οποία βαρύνει τον υπόχρεο προς αποζημίωση. (άρθρα 30-35)

Από τις διατάξεις του εν λόγω νομοσχεδίου προκαλούνται τα εξής οικονομικά αποτελέσματα:

#### A. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Ετήσια δαπάνη από τη διεύρυνση των μελών της επιτροπής καθορισμού αιγιαλού και παραλίας (άρθρο 3), από τις απαλλοτριώσεις εμπραγμάτων δικαιωμάτων ιδιωτών που εμπίπτουν στην παραλία, ιδιωτικών κτημάτων κ.λπ. (άρθρα 7, 10, 22), από την κατασκευή των αναγκαίων τεχνικών έργων στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα για την αποτροπή της διάβρωσης της ακτής (άρθρο 12) κ.λπ., από την καταβολή αποζημίωσης στα μέλη της Επιτροπής, της οποίας έργο είναι η σύνταξη έκθεσης σχετικά με την ωφέλεια ή μη ακινήτου λόγω έργου (άρθρο 33) κ.λπ., το ύψος της οποίας δεν μπορεί να προσδιοριστεί.

2. Εφάπαξ δαπάνη από τη σύνταξη του κτηματολογικού - υψομετρικού διαγράμματος. (άρθρο 33)

3. Αύξηση εσόδων ακαθόριστη από την καταβολή ανταλλαγμάτων για την παραχώρηση απλής χρήσης του αιγιαλού και της παραλίας, για τη χρησιμοποίηση έργων και εγκαταστάσεων από τρίτους στον αιγιαλό, την παραλία για την παραχώρηση νησίδων του Δημοσίου και αβαθών θαλάσσιων εκτάσεων (άρθρα 13 και 16), από την εκμίσθωση χώρων εντός της Ζώνης Λιμένα (άρθρο 24), από την καταβολή αποζημίωσης για τη νομιμοποίηση έργων που έχουν γίνει μέχρι τη δημοσίευση του νομοσχεδίου στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα χωρίς άδεια ή με υπέρβαση αυτής. (άρθρο 27)

4. Αύξηση της περιουσίας του Δημοσίου από την καταγραφή στην περιουσία του Δημοσίου του παλαιού αιγιαλού και της παλαιάς όχθης (άρθρο 2), από την απαλλοτρίωση τμημάτων ιδιωτικών κτημάτων, τα οποία χαρακτηρίστηκαν μη ιδιωτικά αλλά ανήκουν στον αιγιαλό (άρθρο 10), από την καταγραφή ως δημοσίων κτημάτων των ακινήτων που δημιουργούνται από τη μετατόπιση προς τη θάλασσα του ορίου του αιγιαλού ή της παραλίας λόγω εκτέλεσης τεχνικών έργων ή προσχώσεων (άρθρο 12), από την είσπραξη της αποζημίωσης λόγω παραχώρησης αιγιαλού και παραλίας για την εκτέλεση διαφόρων έργων (άρθρο 14), από την απαλλοτρίωση ιδιωτικών κτημάτων που περιλαμβάνονται στη ζώνη λιμένα (άρθρο 22), από την εγγραφή στην κυριότητα του Δημοσίου όλων των γηπέδων που σχηματίζονται από προσχώσεις στη θάλασσα ή τον αιγιαλό κ.λπ.. (άρθρο 23)

#### B. Επί του προϋπολογισμού των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) (επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό)

1. Ετήσια δαπάνη ακαθόριστη σε βάρος του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων από τη δυνατότητα συνεισφοράς στην αποζημίωση για την αναγκαστική απαλλοτρίωση των ακινήτων που καταλαμβάνει η παραλία, εφόσον ωφελούνται από τη δημιουργία της παραλίας αυτής. (άρθρο 7)

2. Αύξηση των εσόδων τους από την εκμίσθωση χώρων εντός της Ζώνης Λιμένα. (άρθρο 24)

Γ. Επί του προϋπολογισμού των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης Λιμένων

1. Δαπάνη από την εκτέλεση έργων σε κάθε παράκτια περιοχή όπου συντρέχει λόγος δημιουργίας ή επέκτασης λιμένα (άρθρο 18), από την περίφραξη ολόκληρης ή μέρους της χερσαίας ζώνης λιμένα (άρθρο 19), την απαλλοτρίωση ιδιωτικών κτημάτων που περιλαμβάνονται στη Ζώνη Λιμένα, το ύψος της οποίας δεν μπορεί να καθορισθεί. (άρθρο 22)

2. Αύξηση των εσόδων τους από την παραχώρηση με αντάλλαγμα χώρων της Ζώνης Λιμένα (άρθρο 24), από την επιβολή προστίμου στους χρήστες των εγκαταστάσεων ή εν γένει έργων στον αιγιαλό, παραλία, όχθη και παρόχθια ζώνη κατά παράβαση των προβλεπόμενων από το νομοσχέδιο διατάξεων. (άρθρο 29)

Δ. Επί του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων (Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ.)

Αύξηση εσόδων του από την επιβολή προστίμων σε όποιους επιφέρουν χωρίς άδεια ή με υπέρβαση αυτής μεταβολή στον αιγιαλό, στην παραλία κ.λπ.. (άρθρο 29)

Αθήνα, 27 Σεπτεμβρίου 2001

Ο Γενικός Διευθυντής

Αθανάσιος Σάγος